

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXVII/506/21
Sejmiku Województwa Małopolskiego
z dnia 29 marca 2021 roku

Raport za rok 2020 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021

Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Kraków, marzec 2021

Tytuł: Raport za rok 2020 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021

Przy publikowaniu treści zawartych w niniejszym opracowaniu prosimy o podawanie źródła danych

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego

Ul. Raclawicka 56, 30-017 Kraków, tel. +48 12 63 03 202, fax. +48 12 630 35 24, <http://www.malopolska.pl/>

Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych

Ul. Radziwiłłowska 1, e-mail: ps.sekretariat@umwm.pl

Spis treści

ZADANIA SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA	5
ROZDZIAŁ 1.....	6
DIAGNOZA PROBLEMU NARKOMANII W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	6
1.1 Dynamika zjawiska w Małopolsce	6
1.2 Leczeni w województwie małopolskim.....	17
ROZDZIAŁ 2.....	21
FINANSOWANIE PROGRAMU	21
2.1 Kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień.....	21
2.2 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom.....	23
2.3 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa.....	24
ROZDZIAŁ 3.....	26
PREWENCJA I NADZÓR W MAŁOPOLSCE	26
3.1 Dane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie	26
3.2 Dane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie.....	28
3.3 Podejrzenia zatruc Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi.....	29
3.4 Dane z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego.....	31
ROZDZIAŁ 4.....	33
DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ INSTYTUCJĘ SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2020 ROKU NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII	33
4.1 Cel operacyjny 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych	33
4.2 Cel operacyjny 2: Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom.....	42
4.3 Cel operacyjny 3: Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych	45
PODSUMOWANIE.....	47
EFEKTY DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W 2020 ROKU NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII.	48
ZAŁĄCZNIKI:.....	51
Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2020 roku w ramach celów oraz zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021.....	51
Załącznik nr 2. Sprawozdanie z realizacji zadań w roku 2020 przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	57
Załącznik nr 3 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2020 roku w zakresie leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych.....	63

Wprowadzenie

Przedkładany raport przedstawia działania realizowane w 2020 roku w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. Zadania były podejmowane przez Samorząd Województwa, jednostki samorządu gminnego oraz powiatowego, Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Krakowie, Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne, Komendę Wojewódzką Policji w Krakowie, placówki leczenia uzależnień oraz organizacje pozarządowe. Powyższe instytucje zostały określone na etapie przygotowania Programu jako jego realizatorzy.

Instytucje najbardziej zaangażowane w realizację Programu w 2020 roku:

- Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Samorząd Województwa Małopolskiego,
- Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie,
- Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne w Województwie Małopolskim.

Wszystkie wymienione w raporcie działania wpisują się w cele oraz zadania Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021.

Przedstawione w raporcie dane statystyczne i epidemiologiczne zostały opracowane na podstawie poniższych danych:

- Badania „Młodzież a substancje psychoaktywne w Województwie Małopolskim w 2019 r.” - Europejski Program Badań ankietowych w szkołach na temat używania alkoholu i narkotyków ESPAD,
- Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” na przestrzeni lat 2010 - 2018,
- Sprawozdania Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego,
- Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie,
- Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie,
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie,
- Placówek leczenia uzależnień.

Dane statystyczne i epidemiologiczne zawarte w przedkładanym raporcie, zbierane są zgodnie z ustawą o statystyce publicznej. Upoważnione instytucje, po opracowaniu dostępnego zakresu danych, udostępniają je zazwyczaj dopiero w drugiej połowie roku, następującego po roku sprawozdawczym. Z uwagi na to niektóre dane przedstawione w raporcie bazują na danych dostępnych z wcześniejszych lat.

Zadania samorządu województwa

Sejmik Województwa Małopolskiego w dniu 24 kwietnia 2014 roku podjął Uchwałę Nr L/806/14 w sprawie uchwalenia Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020. Uchwała została zmieniona uchwałą Nr XXXIV/451/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 25 stycznia 2021 r. w sprawie zmiany uchwały nr L/806/14 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 24 kwietnia 2014 roku w sprawie przyjęcia Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020 przedłużając ramy czasowe obowiązywania programu na lata 2014-2021. W programie określono cel nadrzędny, którym jest: **Wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.** Realizację celu nadrzędnego zawarto w trzech celach operacyjnych Programu tj.: Cel 1: *Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych*, Cel 2: *Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom*, Cel 3: *Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych* oraz dwudziestu trzech zadaniach. Szczegółowy opis celów oraz zadań znajduje się w dalszej części raportu. Wszystkie zadania poprzez działania profilaktyczne, prewencyjne, lecznicze i rehabilitacyjne, a także z obszaru reintegracji społecznej i zawodowej służą pełnej realizacji Programu.

Wojewódzki Program jest spójny z zadaniami Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, który został ujęty w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Na podstawie art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, organ wykonawczy samorządu województwa sporządza raport z wykonania i realizacji w danym roku Wojewódzkiego Programu, który przedkłada odpowiednio sejmikowi województwa w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku, którego raport dotyczy.

W celu realizacji zadań z obszaru przeciwdziałania narkomanii Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą nr 1574/11 z dnia 22 grudnia 2011 roku powołał obecnego Eksperta Wojewódzkiego do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Zadania Eksperta zostały określone w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, do których należy:

1. Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
2. Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
3. Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
4. Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
5. Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
6. Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Rozdział 1

Diagnoza Problemu Narkomanii w Województwie Małopolskim

1.1 Dynamika zjawiska w Małopolsce

W 2019 roku na zlecenie Województwa Małopolskiego przeprowadzone zostało przez Instytut Psychiatrii i Neurologii audytoryjne **badanie ankietowe ESPAD** pn.: „Używanie Alkoholu i Narkotyków przez Młodzież Szkolną” zwane w dalszej części „Raport ESPAD 2019. Badanie dotyczy używania substancji psychoaktywnych (papierosów, alkoholu, narkotyków, dopalaczy) przez młodzież szkolną, jest realizowane w Polsce co 4 lata i stanowi część międzynarodowego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD).

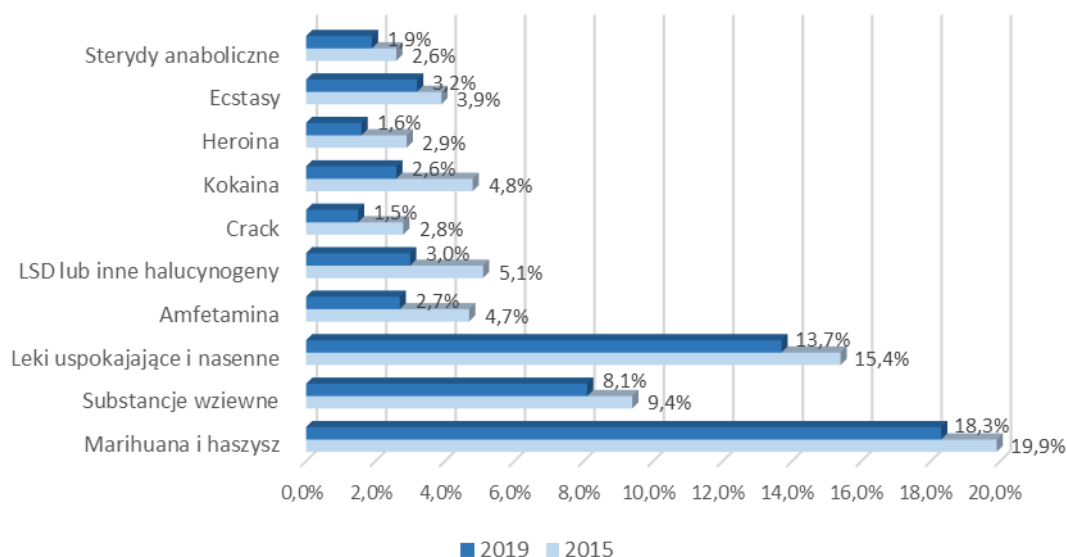
Badanie ESPAD było realizowane w październiku i listopadzie 2019 roku na próbie reprezentatywnej uczniów pierwszych klas (wiek: 15-16 lat) oraz trzecich klas (wiek 17-18 lat) szkół średnich Województwa Małopolskiego. Badanie przeprowadzono w 112 klasach szkolnych: 56 pierwszych klas i 56 trzecich klas szkół średnich. Zrealizowana próba uczniów włączona do analiz liczyła 1425 uczniów pierwszych klas oraz 1267 uczniów trzecich klas szkół średnich. W młodszej kohorcie 51,9% stanowiły dziewczęta, zaś 48,1% chłopcy. W starszej kohorcie było 51,7% dziewcząt oraz 48,3% chłopców.

Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ulokowanych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Badanie zrealizowane w województwie małopolskim w 2019 r. było drugim z kolei badaniem ESPAD, pierwsze zostało przeprowadzone w 2015 roku.

Zestawienie wyników o rozpowszechnieniu używania kiedykolwiek w życiu poszczególnych substancji psychoaktywnych z roku 2015 i 2019 wskazuje na spadek spożycia tych substancji w młodszej kohorcie. Największy w przypadku kokainy o 2,2%, LSD lub innych halucynogenów o 2,1 %, amfetaminy o 2%.

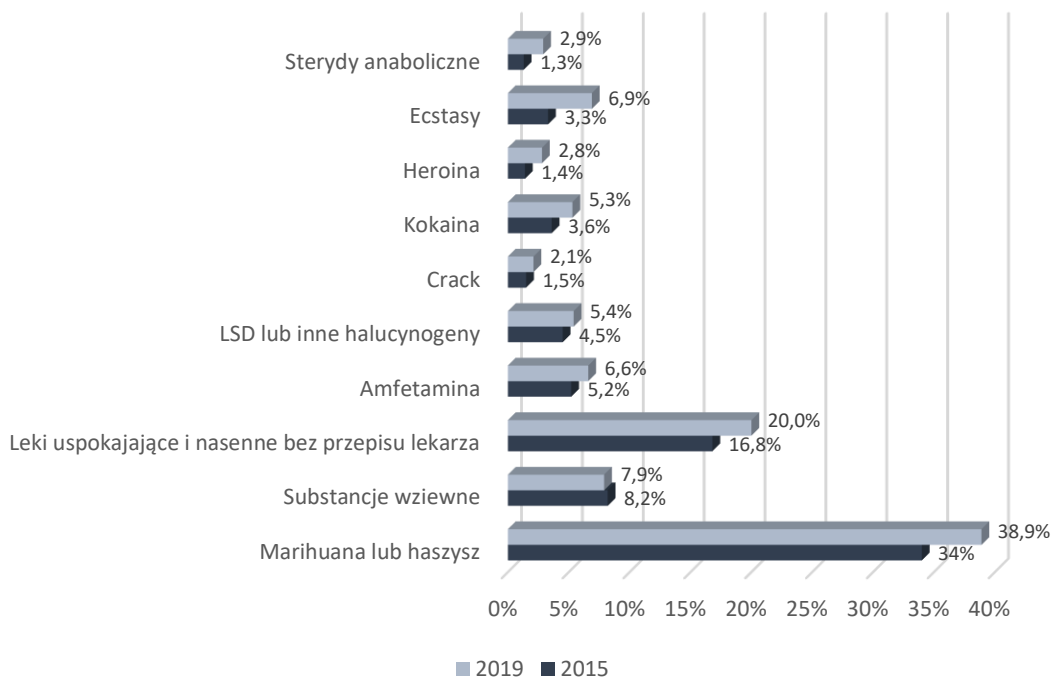
Wykres 1. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu wśród przez młodzieży w wieku 15-16 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Porównanie wyników o rozpowszechnieniu używania kiedykolwiek w życiu poszczególnych substancji psychoaktywnych z roku 2015 i 2019 wskazuje na wzrost spożycia tych substancji w starszej kohorcie. Największy odsetek dotyczy wzrostu używania przez trzecioklasistów marihuany o 4,9%, ecstasy o 3,65% oraz leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza o 3,2%.

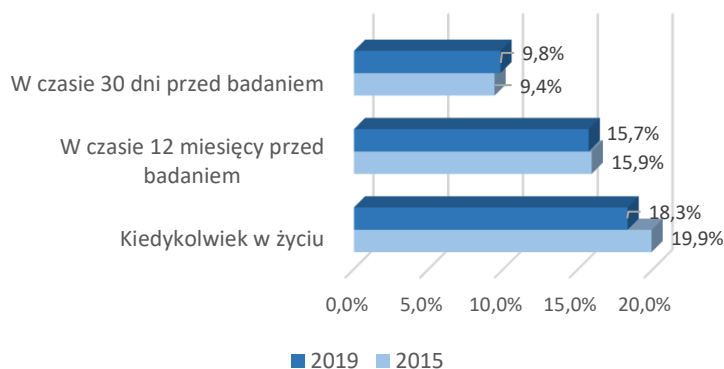
Wykres 2. Używanie substancji kiedykolwiek w życiu wśród przez młodzieży w wieku 17-18 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Za wskaźnik aktualnego rozpowszechnienia substancji psychoaktywnych przyjmuje się zwykle używanie substancji w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem, a za wskaźnik względnie częstego i okazjonalnego używania substancji psychoaktywnych można przyjąć okres ostatnich 30 dni przed badaniem. Porównując dane z 2015 i 2019 roku w zakresie aktualnego i częstego spożywania przetworów konopi zauważalna jest stabilizacja w młodszej kohorcie.

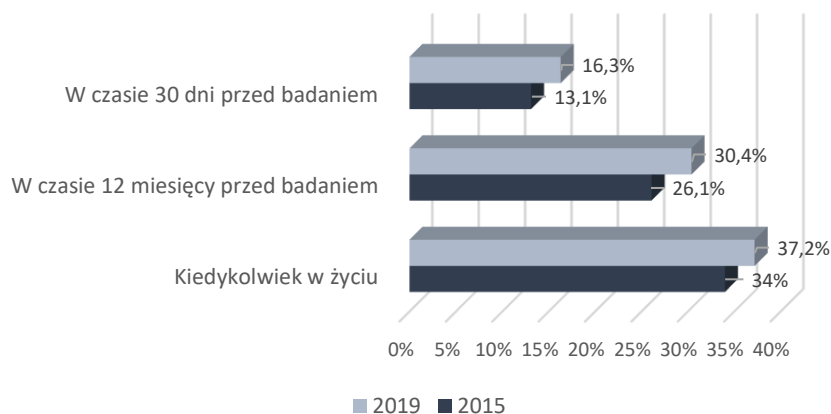
Wykres 3. Używanie przetworów konopi przez młodzieży w wieku 15-16 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Wśród trzecioklasistów podobnie jak w przypadku używania substancji psychoaktywnych, również w zakresie spożywania przetworów konopi porównanie wskaźników z 2015 i 2019 roku sugeruje wzrost spożycia w starszej kohorcie kiedykolwiek w życiu o 3,2%, w czasie ostatnich 12 miesięcy o 4,3%, w czasie 30 dni przed badaniem o 3,2%.

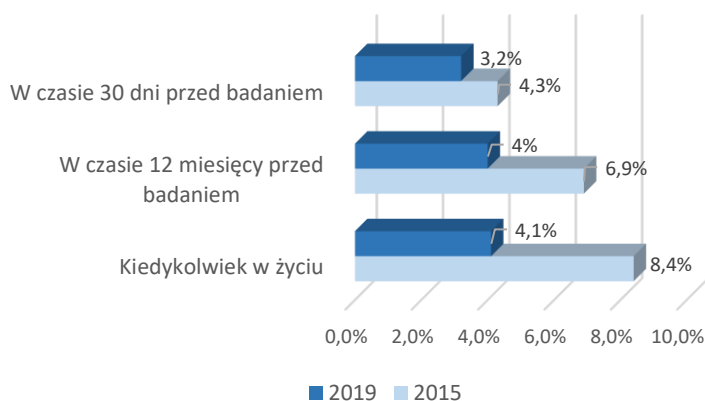
Wykres 4. Używanie przetworów konopi przez młodzież w wieku 17-18 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

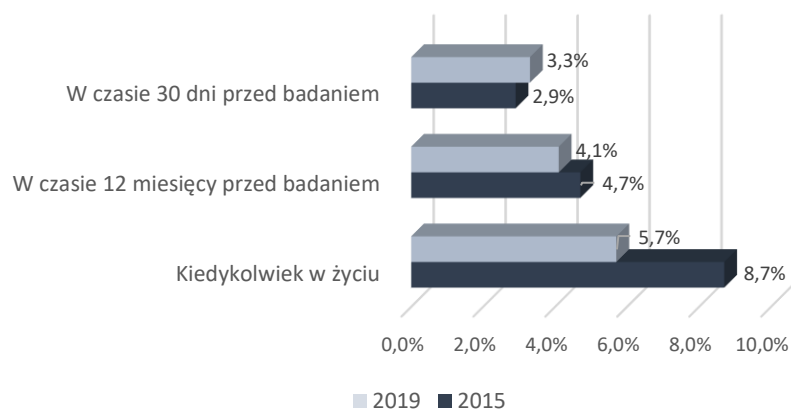
Dane na temat dopalaczy sugerują spadek rozpowszechniania tych substancji kiedykolwiek w życiu. Rozpowszechnienie używania w czasie ostatnich 12 miesięcy oraz ostatnich 30 dni przed badaniem również jest na niższym poziomie. Prawidłowość ta ujawnia się w każdej z badanych kohort. Wyjątkiem jest nieznaczny wzrost rozpowszechniania dopalaczy w starszej kohorcie w czasie 30 dni przed badaniem o 0,4%.

Wykres 5. Używanie dopalaczy przez młodzież w wieku 15-16 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Wykres 6. Używanie dopalaczy przez młodzież w wieku 17-18 lat

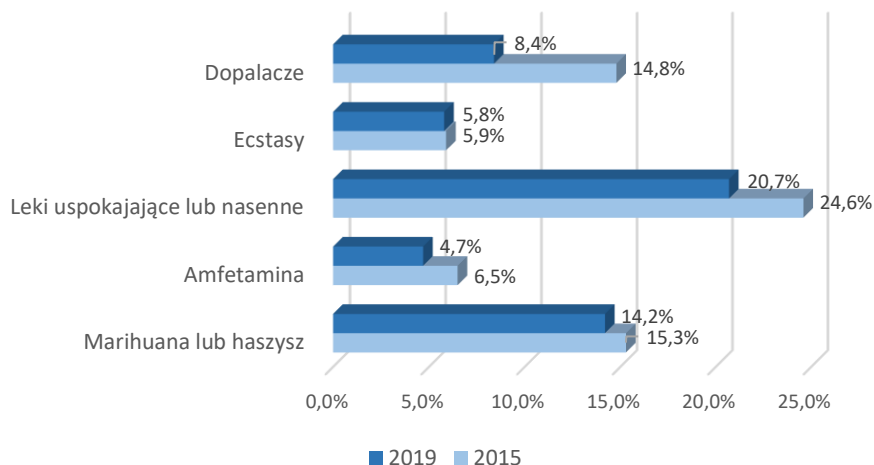

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Porównanie danych z roku 2015 i 2019 pozwala na prześledzenie zmian w dostępności poszczególnych substancji w ocenach młodzieży jakie dokonały się w czasie tych czterech lat. W województwie małopolskim w młodszej kohorcie i w starszej obserwujemy odmienne trendy. Wśród uczniów pierwszych klas szkoły średniej najbardziej spadły odsetki deklarujących łatwy dostęp do leków uspokajających i nasennych (3,9%) oraz do „dopalaczy” (6,4%).

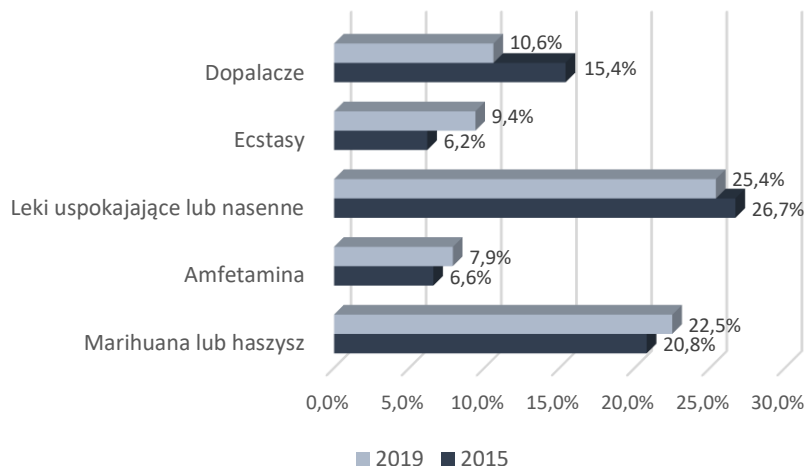
Wykres 7. Ocena dostępności poszczególnych substancji przez młodzieży w wieku 15-16 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

W starszej kohorcie dominują wzrosty. Zwiększył się odsetek uczniów z łatwym dostępem do marihuany lub haszyszu, amfetaminy oraz ecstasy. Spadek dostępności odnotowano w przypadku dopalaczy o 4,8% oraz leków uspokajających lub nasennych o 1,3%.

Wykres 8. Ocena dostępności poszczególnych substancji przez młodzieży w wieku 17-18 lat

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z „Raportu z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 roku – ESPAD”

Na tle innych województw (w badaniu wzięły udział województwa: dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, mazowieckie, śląskie, świętokrzyskie, i wielkopolskie) w województwie małopolskim w grupie młodszych uczniów używanie marihuany lub haszyszu jest mniej rozpowszechnione niż w większości analizowanych województw. Niższy odsetek sięgających po przetwory konopi zanotowano tylko w mazowieckim. Podobnie jest w starszej grupie, w której uczniowie z małopolski także zajmują przedostatnie miejsce zaraz przed uczniami z lubelskiego. Konsumpcja leków uspokajających i nasennych bez przepisu lekarza jest mniej rozpowszechniona niż w większości analizowanych województw. Młodszy uczniowie z Małopolski są pod tym względem na siódmym miejscu, zaś starsi – na szóstym. W młodszej kohorcie lista środków nielegalnych oprócz marihuany lub

haszyszu, których używało kiedykolwiek w życiu co najmniej 3% badanych, jest najdłuższa w województwie wielkopolskim i województwie dolnośląskim. Obejmuje ona amfetaminę, LSD lub inne halucynogeny, kokainę i ecstasy. W Województwie Małopolskim na analogicznej liście znalazły się dwie substancje: LSD lub inne halucynogeny oraz ecstasy. W pozostałych województwach próg, co najmniej 3% użytkowników, osiągnęła tylko amfetamina, za wyjątkiem województwa świętokrzyskiego, gdzie żaden ze środków nie osiągnął tego progu. W starszej kohorcie w województwie małopolskim, podobnie jak w dolnośląski, mazowieckim i wielkopolskim, próg 3% użytkowników przekroczyło sześć substancji: amfetamina, metamfetamina, LSD lub inne halucynogeny, kokainę, ecstasy i grzyby halucynogenne. W pozostałych województwach ta lista była krótsza.

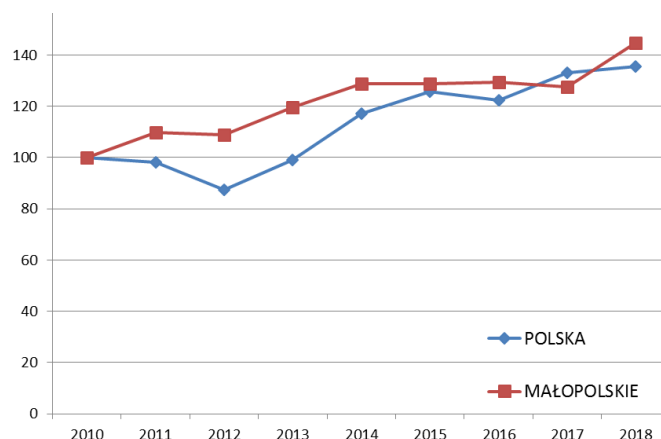
Wprawdzie rozpowszechnienie eksperymentowania z substancjami nielegalnymi innymi niż przetwory konopi jest niewielkie i przez to słabo zróżnicowane, to jednak warto zauważyć, iż trzecioklasiści z małopolski zajmują pierwsze miejsce pod względem używania metamfetaminy, kokainy oraz ecstasy. W przypadku tego ostatniego środka ex-aequo z kujawsko-pomorskim oraz wielkopolskim. Nie odnotowano istotnych różnic w rozpowszechnieniu używania narkotyków w zastrzykach w porównywanych województwach. W zakresie używania alkoholu z tabletkami lub z przetworami konopi uczniowie z województwa małopolskiego mieszczą się w środkowej strefie rankingu. W obu kohortach używanie „dopalaczy” spotyka się podobnie często we wszystkich analizowanych województwach¹.

W 2020 roku na zlecenie Województwa Małopolskiego przeprowadzone zostało przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie badanie pn. „**Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim**” na przestrzeni lat 2010 -2018.

Badanie miało na celu analizę trendów w zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim. Podstawowe pytania w badaniu skoncentrowane były wokół ogólnej liczebności problemowych użytkowników narkotyków oraz wyróżnionych wśród nich kategorii ze względu na rodzaj używanych substancji (np. opiaty) lub drogę podania (zastrzyki). Za wskaźnik wyjściowy do porównania jako 100% przyjęto wartość uzyskaną w 2010 roku.

W badanym okresie tj. 2010-2018 zaobserwowano rosnący trend liczby leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych zarówno w Małopolsce i w Polsce.

Wykres 9. Leczeni ambulatoryjnie w latach 2010 – 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych ogółem (współczynniki dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

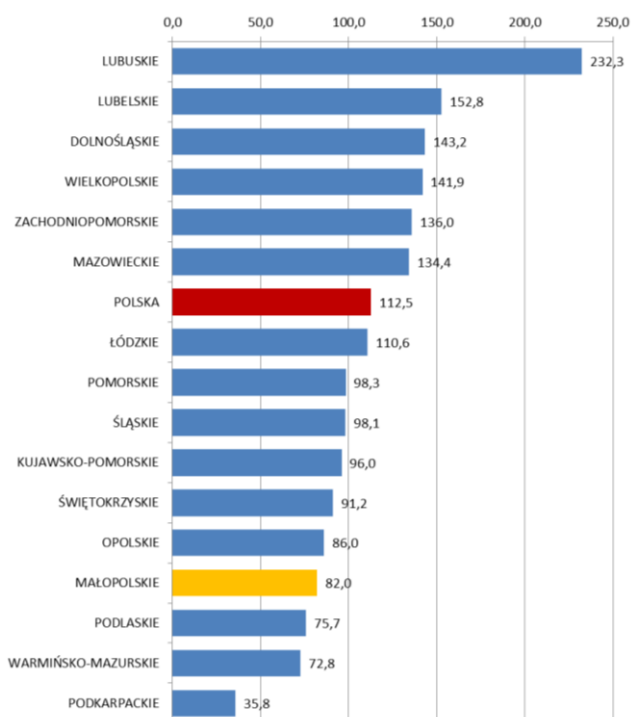

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

¹ Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w województwie małopolskim w 2019 r. Instytut Psychiatrii i Neurologii

Wskaźnik leczonych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych na 100 tys. mieszkańców w Małopolsce w 2018 r. należał do najniższych i lokował województwo w strefie najniższych wyników. Tylko trzy województwa odnotowały niższe wskaźniki - podlaskie, warmińsko-mazurskie i podkarpackie.

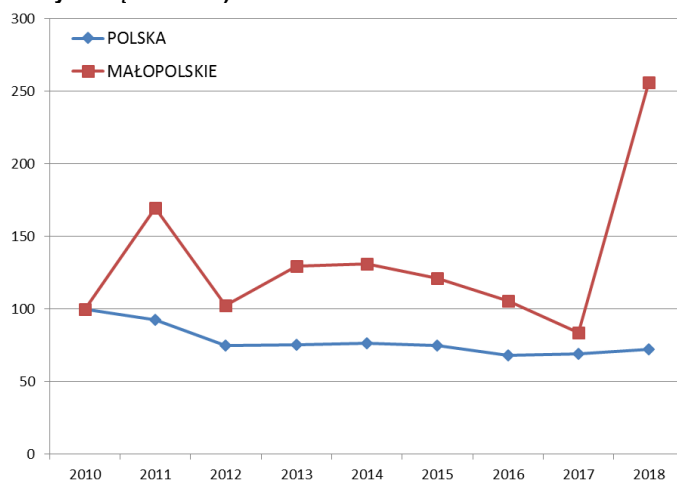
Wykres 10. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych ogółem (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Porównanie dynamiki trendów uzyskane w badaniu dotyczącym osób leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania do 2017 roku wykazywało stabilne wartości, natomiast w 2018 roku nastąpił gwałtowny wzrost.

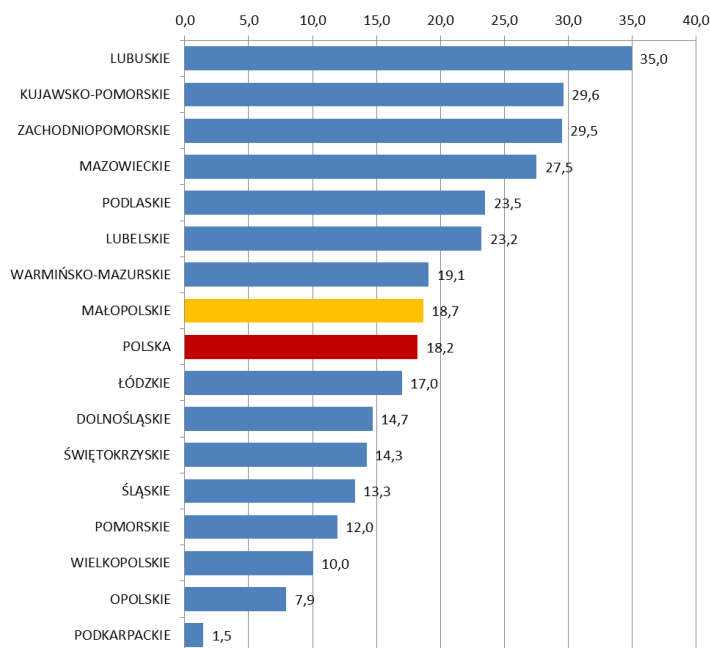
Wykres 11. Leczeni ambulatoryjnie w latach 2010 - 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – ostre zatrucia i używanie szkodliwe (współczynnik dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Współczynnik leczonych z powodu ostrych zatruc i używania szkodliwego środków psychoaktywnych na 100 tys. mieszkańców w 2018 r. w województwie małopolskim nie różnił się znacząco od średniej ogólnopolskiej i lokował Małopolskę w środkowej strefie wartości.

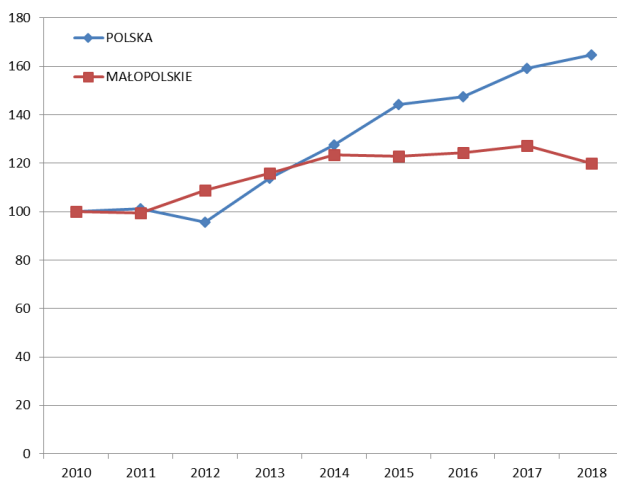
Wykres 12. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – ostre zatrucia i używanie szkodliwe (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Obserwowany trend w zakresie występowania zespołu uzależnienia i zespołu abstynencyjnego w skali kraju oraz w województwie wykazywał charakter rosnący. Trzeba zauważyć, iż wzrost w województwie małopolskim był słabszy niż w Polsce. W 2018 r. liczba pacjentów z zespołem uzależnienia lub zespołem abstynencyjnym wzrosła o 20% w Małopolsce w porównaniu do 2010 r., podczas gdy w skali kraju wzrost wyniósł o 60% w odniesieniu do 2010 r.

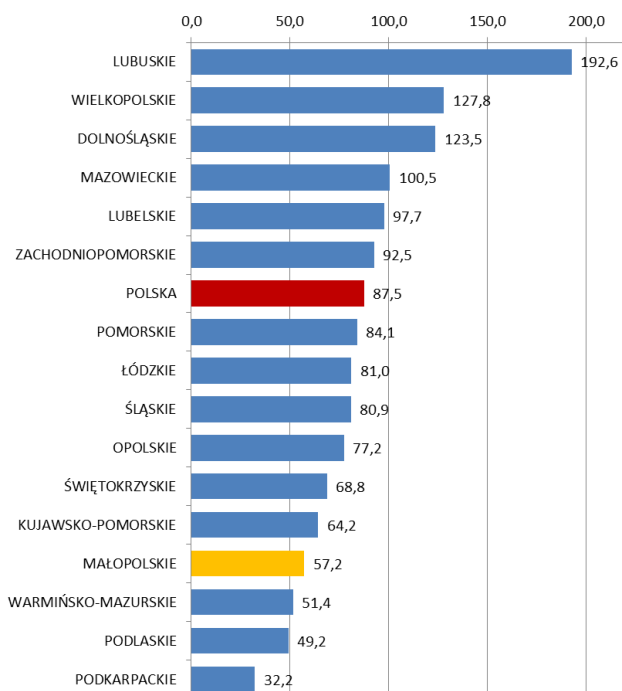
Wykres 13. Leczeni ambulatoryjnie w latach 2010 - 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zespół uzależnienia i zespół abstynencyjny (współczynniki dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Współczynnik leczonych ambulatoryjnie z powodu zespołu uzależnienia i zespołu abstynencyjnego w województwie małopolskim na 100 tys. mieszkańców w 2018 r. wyniósł 57,2 i był wyraźnie niższy niż średnia ogólnopolska wynosząca 87,5. Sytuował on województwo małopolskie na trzynastym miejscu wśród szesnastu województw. Niższe współczynniki odnotowano jedynie w województwach: podlaskim, warmińsko-mazurskim oraz podkarpackim.

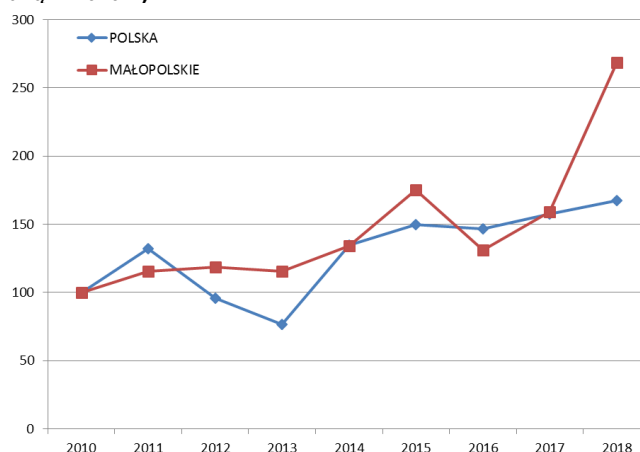
Wykres 14. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zespół uzależnienia i zespół abstynencyjny (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Trend w zakresie występowania zaburzeń psychotycznych spowodowanych przez substancje psychoaktywne w skali kraju oraz w województwie miał charakter rosnący. Trzeba zauważyć, iż wzrost w Małopolsce był wyraźniejszy niż w całej Polsce. W 2018 r. liczba pacjentów z zaburzeniami psychotycznymi w województwie w stosunku do 2010 r. wzrosła ponad dwu i półkrotnie, podczas gdy w skali kraju wzrost był niespełna dwukrotny.

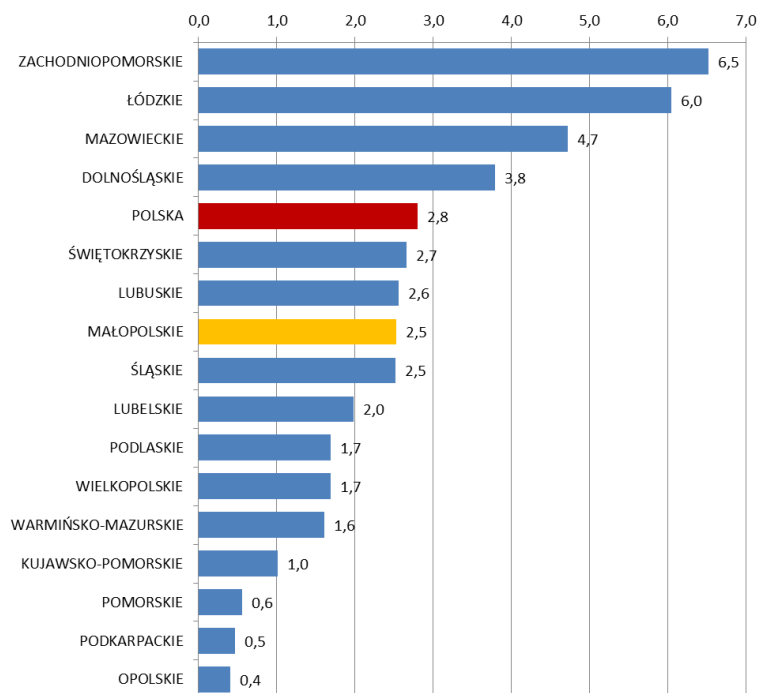
14. Leczeni ambulatoryjnie w latach 2010 - 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zaburzenia psychotyczne (współczynnik dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Współczynnik leczonych ambulatoryjnie z powodu zaburzeń psychicznych spowodowanych przez substancje psychoaktywne w województwie małopolskim na 100 tys. mieszkańców w 2018 r. wynosił 2,5 i był nieznacznie niższy niż średnia ogólnopolska licząca 2,8.

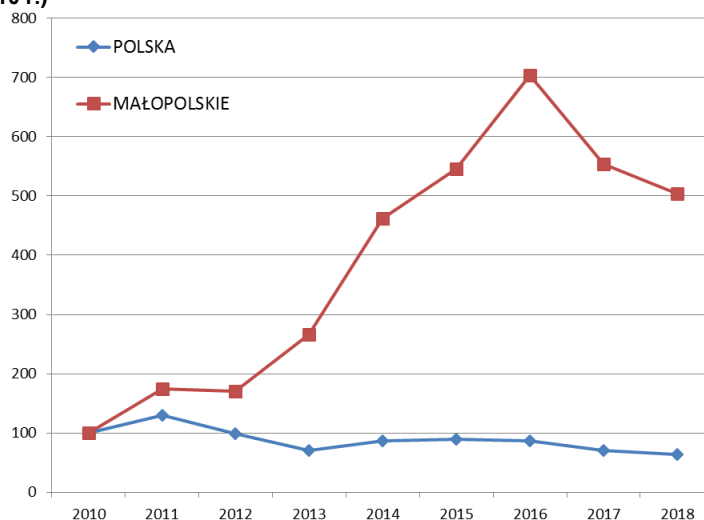
Wykres 16. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zaburzenia psychiatryczne (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Najwyższy wzrost w województwie małopolskim odnotowano w przypadku liczby osób leczonych z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych klasyfikowanych jako zaburzenia inne. W tej kategorii w województwie w 2018 roku zanotowano pięciokrotny wzrost w stosunku do 2010 r., podczas gdy w skali kraju wystąpił spadek.

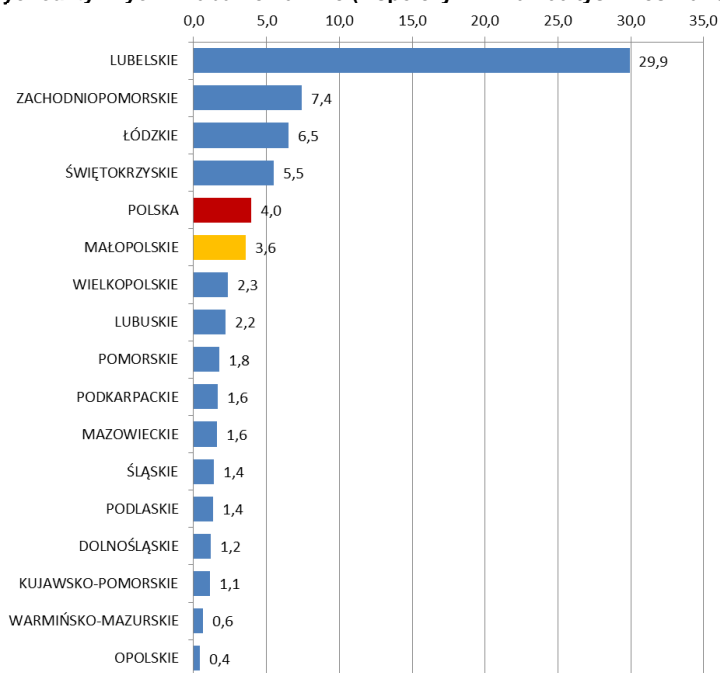
Wykres 17. Leczeni ambulatoryjnie w latach 2010 - 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zaburzenia inne (współczynnik dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

W 2018 r. w kategorii zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania najwyższą wartość odnotowano w województwie lubelskim 29,9. Kolejne województwo – zachodniopomorskie – miało współczynnik równy 7,4. Uzyskany przez województwo małopolskie współczynnik 3,6 należał do wartości nieco poniżej średniej ogólnopolskiej (4,0).

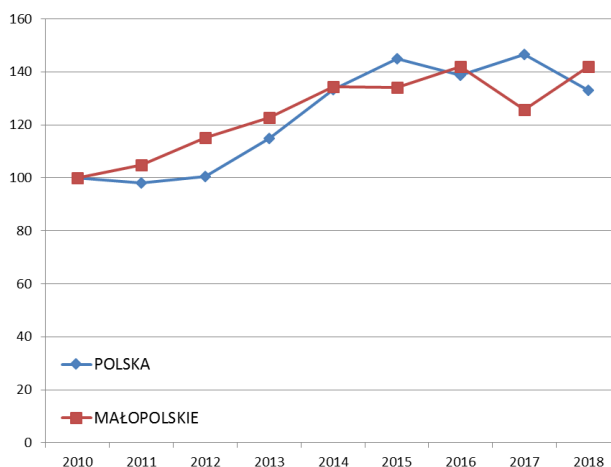
Wykres 18. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – zaburzenia inne (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

Współczynniki dynamiki leczonych **stacjonarnie** z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – ogółem zaprezentowano na wykresie 19. Zarówno na poziomie województwa małopolskiego jak i w skali kraju obserwowano trend wzrostowy naznaczony fluktuacjami, bardziej widocznymi w przypadku danych wojewódzkich.

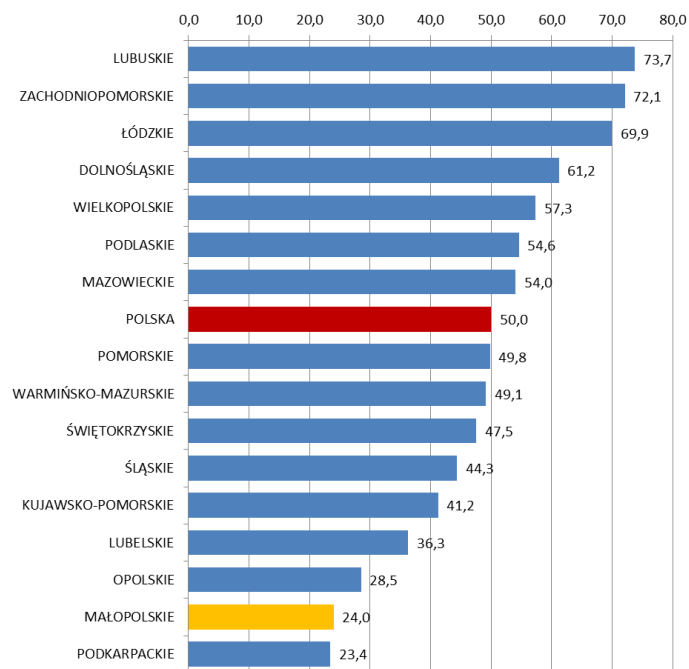
Wykres 19. Leczeni stacjonarnie w latach 2010 - 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – ogółem (współczynnik dynamiki, gdzie 100 oznacza wartość uzyskaną w 2010 r.)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

W 2018 r. współczynnik leczonych stacjonarnie z powodu problemu narkotyków na 100 000 mieszkańców województwa małopolskiego wyniósł 24,0 i należał do najniższych. Niższy współczynnik obserwowano jedynie w województwie podkarpackim – 23,4.

Wykres 20. Leczeni ambulatoryjnie w 2018 r. z powodu zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych – ogółem (współczynnik na 100 tys. mieszkańców)

Źródło: Badanie pn. „Analiza trendów zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim” zrealizowane przez Pracownię Badań Inicjatyw Społecznych w Warszawie

W województwie małopolskim w 2016 r. liczbę problemowych użytkowników opioidów oszacowano w przedziale 400-1173 osób. Środkowy punkt przedziału przypada na wartość 787 osób. Analogiczne oszacowanie liczby problemowych użytkowników narkotyków innych niż opioidy dało w wyniku przedział 2969-4392 osób. Punkt środkowy tego przedziału wynosi 3681. Próba wspólnego oszacowania liczby problemowych użytkowników narkotyków w Województwie Małopolskim dała wynik mieszczący się w szerokim przedziale 3793-5412. Punktem środkowym tego oszacowania jest liczba 4602. Można zatem przyjąć z ogromnym przybliżeniem, iż w Województwie Małopolskim w 2016 r. mieliśmy ok. 4600 problemowych użytkowników narkotyków, z czego ok. 800 można było zaliczyć do problemowych użytkowników opioidów.

Na podstawie nowszych danych dostępnych na koniec 2019 r. - można te oszacowania zaktualizować. Przyjmując wskaźniki doszacowania empirycznie ustalone w badaniu z 2016 r. i zestawiając je z aktualną liczbą leczonych mieszkańców województwa małopolskiego otrzymujemy oszacowanie ogółu problemowych użytkowników narkotyków mieszczące się w przedziale 4778-7040, dla którego wartość środkowa wynosi 5909 osób. Osobne oszacowania dla problemowych użytkowników opioidów i innych narkotyków przyniosło dla tych pierwszych przedział 444-1113 (wartość środkowa – 778) oraz dla tych drugich przedział 3892-6241 (wartość środkowa – 5067). Szacowania na koniec 2019 r. w porównaniu do szacowania z 2016 r. sugerują stabilizację liczby problemowych użytkowników opioidów oraz wzrost liczby użytkowników narkotyków innych niż opioidy. Zaprezentowane estymacje opatrzeć trzeba zastrzeżeniami zwracając uwagę na ich ograniczenia. Przede wszystkim, trzeba mocno podkreślić, że oszacowania nigdy nie dostarczą precyzyjnej i pewnej liczby problemowych użytkowników narkotyków. Używanie narkotyków, szczególnie w sposób problemowy, należy do zachowań nieakceptowanych społecznie, ocierających się o granicę łamania prawa, stąd mamy tu do czynienia z tzw. populacją ukrytą. Wszelkie próby określenia jej rozmiarów mają charakter pośredni. Wśród różnych metod stosowanych do tego celu metoda punktu referencyjnego (punktu odniesienia) nie odbiega znacząco pod względem rzetelności i precyzji

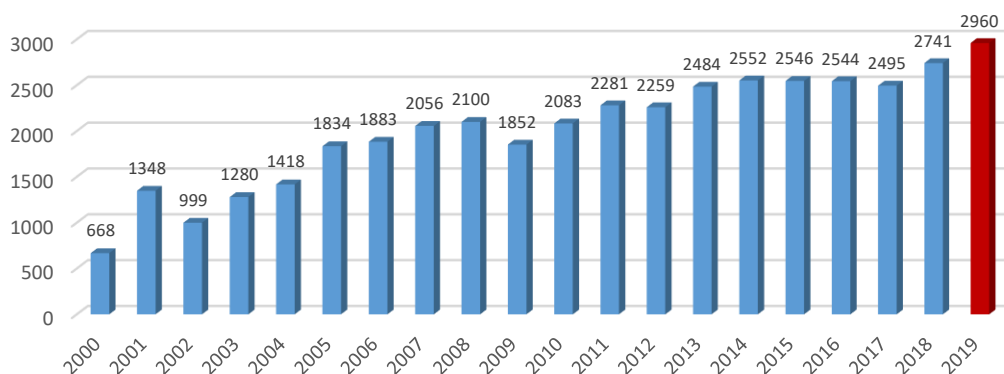

oszacowań od innych metod. Jak zauważa wielu autorów, wszelkie oszacowania liczb problemowych użytkowników narkotyków, należy traktować z wielką ostrożnością, widząc w nich raczej określenie skali zjawiska mniej zwracając uwagę na konkretne wartości liczbowe.

1.2 Leczeni w województwie małopolskim

W Małopolsce w latach 2014-2016 utrzymywała się podobna liczba osób leczonych w lecznictwie ambulatoryjnym z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych, nieznaczny spadek zauważono w 2017 r., gdzie w porównaniu do 2016 r. liczba pacjentów zmalała o 1,93% (49 osób). Od 2018 r. notuje się wzrost liczby pacjentów o 9,9% w porównaniu do 2017 r., i o kolejne 8 % w 2019 r. w porównaniu do roku poprzedniego – wykres 21. (Dane za rok 2020 będą dostępne w drugim kwartale 2021 roku).

Wykres 21. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym osób z zaburzeniami psychicznymi spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w Województwie Małopolskim w latach 2000-2019

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

W 2019 roku w wieku do 18 lat leczonych było 126 pacjentów (tj. 4,3% spośród wszystkich leczonych). Liczba leczonych ogółem mężczyzn wyniosła 2 078 (tj. 70,2% leczonych ogółem). Najwięcej leczonych było z powodu używania kilku substancji jednocześnie lub innych substancji psychoaktywnych – 1 904 pacjentów (tj. 64,32% wszystkich pacjentów). Ponadto utrzymuje się cały czas wysoka tendencja występowania zaburzeń psychicznych spowodowanych przyjmowaniem: leków uspokajających i nasennych (363 pacjentów), kanabinoli (310 pacjentów), opiatów (187 pacjentów) oraz kilku substancji lub innych substancji psychoaktywnych (1904 pacjentów) oraz spowodowanych współuzależnieniem (338 pacjentów), a także używaniem innych substancji pobudzających, w tym kofeiny (147 pacjentów) – tabela 1 i wykres 22.

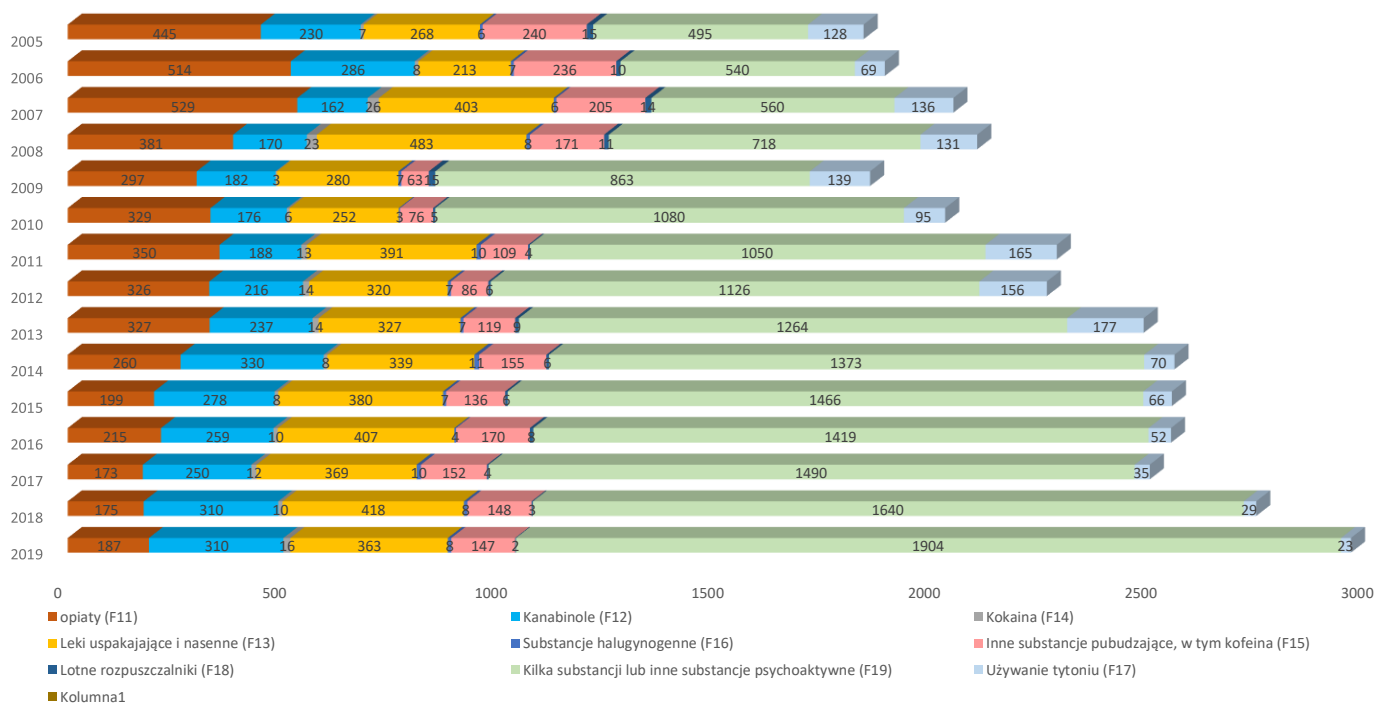
Tabela 1. Leczeni w lecznictwie ambulatoryjnym osób z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych w województwie małopolskim w 2019 roku (dane za rok 2020 dostępne będą w drugim kwartale 2021 roku).

Wyszczególnienie		Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
		ogółem	w tym w wieku do 18 lat	ogółem	w tym w wieku do 18 lat
Ogółem	2018 rok	2741	145	1011	75
	2019 rok	2960	126	1044	82
w tym:	mężczyźni	2078	84	56	394
	osoby zamieszkałe na wsi	405	15	165	9
	opieka czynna	967	43	355	22

Wyszczególnienie	Leczeni		Leczeni po raz pierwszy	
	ogółem	w tym w wieku	ogółem	w tym w wieku
		do 18 lat		do 18 lat
Ogółem zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych według rozpoznania zasadniczego:				
opiaty (F11)	187	7	45	7
kanabinoles (F12)	310	33	153	21
leki uspokajające i nasenne (F13)	363	0	84	0
kokaina (F14)	16	0	7	0
inne substancje pobudzające, w tym kofeina (F15)	147	12	67	7
substancje halucynogenne (F16)	8	0	5	0
lotne rozpuszczalniki (F18)	2	0	0	0
kilka substancji lub inne substancje psychoaktywne (F19)	1904	72	673	46
używanie tytoniu (F17)	23	2	10	1
współistniejące uzależnienia od alkoholu (F10)	67	0	12	0
współuzależnienia	338	25	143	10

* opieka czynna dotyczy pacjentów, którym wyznaczane i egzekwowane są terminy następnych wizyt w ciągu roku.
 Uwaga: Liczba leczonych z zaburzeniami psychicznymi ogółem nie stanowi sumy liczby leczonych według rozpoznania zasadniczego. Różnica między sumą rozpoznań, a liczbą leczonych wynika z tego, że jeżeli w poradni nie ma zatrudnionego lekarza psychiatry (bądź konsultanta psychiatry), to wykazywana jest tylko ogólna liczba pacjentów (bez rozpoznań).
 Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego.

Wykres 22. Zaburzenia psychiczne spowodowane używaniem substancji psychoaktywnych.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie sprawozdania MZ-15 (od 2010 roku na podstawie danych Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego).

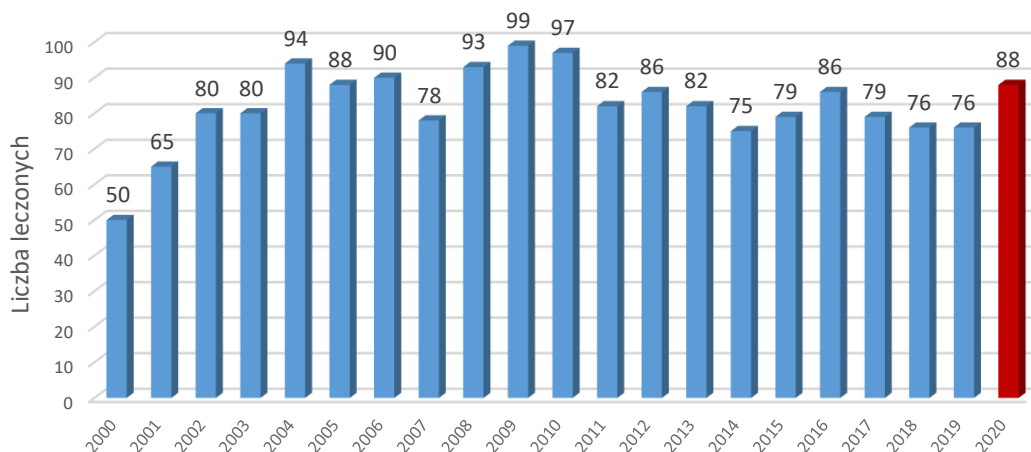
Ponadto na stacjonarnym Oddziale Toksykologii i Chorób Wewnętrznych z Pododdziałem Detoksykacji Szpitala Specjalistycznego im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o. przebywało 72 pacjentów, w tym 29 kobiet i 43 mężczyzn.

Najczęściej występującymi substancjami psychoaktywnymi z powodu których byli leczeni była: amfetamina, ectasy, kokaina, THC, mefedron, dopalcze, heroina, kodeina, fentanyl. Średni pobyt pacjenta na oddziale wyniósł 13,2 dni. Wiek pacjentów był w przedziale od 26 lat do 65 lat.

Działania z zakresu redukcji szkód w dziedzinie narkomanii koncentrują się na niwelowaniu szkodliwych skutków zażywania narkotyków, a nie na przeciwdziałaniu ich używaniu. W Polsce programami redukcji szkód są programy substytucji lekowej oraz programy wymiany igieł i strzykawek, które zakładają pomoc osobom uzależnionym bez realizowania przez nich warunku abstynencji. Poradnia MONAR w Krakowie realizuje program wymiany igieł i strzykawek, Poradnia Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie realizuje program substytucji lekowej poprzez kierowanie pacjentów do programu substytucyjnego, a Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7 realizuje program leczenia substytucyjnego dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

W 2020 roku programem substytucyjnym w **Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie** objęto 88 osób (25 kobiet i 63 mężczyzn), liczba leczonych była na najwyższym poziomie od 2011 roku – wykres 23.

Wykres 23. Liczba osób objętych leczeniem substytucyjnym w Małopolsce w latach 2000 – 2020

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Poradni Leczenia Uzależnień Szpitala Specjalistycznego im. L. Rydygiera Sp. z o.o. w Krakowie.

Program substytucyjny obejmuje leczenie metadonem oraz suboxonem. Liczba pacjentów leczonych metadonem wyniosła 69 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 7 osób (3 kobiety i 4 mężczyzn), w wieku 30-64 lat – 62 osoby (17 kobiet i 45 mężczyzn), z kolei liczba leczonych suboxonem wyniosła 19 osób, w tym w wieku 19-29 lat – 7 osób (2 kobiety i 5 mężczyzn), w wieku 30-64 lat – 12 osób (3 kobiety i 9 mężczyzn). Osoby te głównie nadużywały opiaty/opioidy (kompot) oraz substancje towarzyszące, tj.: alkohol, „dopalcze”, metkatynon, amfetaminę, ectasy, marihuanę, benzodiazepiny, barbiturany.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym zamieszkiwali następujące powiaty:

- miasto Kraków: 76 osób (54 mężczyzn, 22 kobiety),
- powiat gorlicki m. Moszczenica: 1 osoba (1 kobieta),
- powiat gryficki (woj. zachodniopomorskie): 1 osoba (1 mężczyzna),
- powiat jasielski m Tarnowiec (woj. podkarpackie): 1 osoba (1 kobieta)
- powiat nowotarski m. Nowy Sącz: 1 osoba (1 mężczyzna),
- powiat rzeszowski m. Rzeszów (woj. podkarpackie): 1 osoba (1 mężczyzna)

- powiat staszowski m. Staszów (woj. świętokrzyskie): 1 osoba (1 mężczyzna)
- powiat tarnobrzeski m. Tarnobrzeg (woj. podkarpackie): 4 osoby (3 mężczyzn, 1 kobieta),
- powiat tatrzański m. Zakopane: 1 osoba (1 mężczyzna),
- powiat wadowicki m. Andrychów: 1 osoba (1 mężczyzna).

Z danych uzyskanych z **Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w Krakowie** wynika, że pierwszą jednostką penitencjarną w Polsce, która zastosowała metadonowe leczenie substytucyjne był Areszt Śledczy w Krakowie przy ul. Montelupich 7. W więziennym Zakładzie Opieki Zdrowotnej przy ul. Montelupich od 2003 roku jest realizowany program leczenia substytucyjnego osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów, nosi on nazwę „Metar Kraków”.

W 2020 roku liczba leczonych metadonem wyniosła 20 osób (16 mężczyzn oraz 4 kobiety) w przedziale wiekowym 30-52 lata. Najczęściej przyjmowanymi substancjami psychoaktywnymi były leki z grupy benzodiazepin i leki przeciwdepresyjne. Leczeni pochodzili z różnych województw. Obecnie w Areszcie Śledczym w Krakowie przebywa 9 osób objętych programem substytucyjnym leczenia metadonem.

Pacjenci objęci leczeniem substytucyjnym w 2020 roku w Areszcie Śledczym przy ul. Montelupich zamieszkiwali:

- województwo małopolskie:
  - ✓ m. Kraków – 5 mężczyzn, 2 kobiety,
  - ✓ powiat wielicki – 3 mężczyzn, 1 kobieta
- województwo mazowieckie:
  - ✓ m. Warszawa – 1 mężczyzna, 1 kobieta,
- województwo lubuskie:
  - ✓ powiat świdnicki – 1 mężczyzna,
- województwo świętokrzyskie:
  - ✓ m. Kielce – 1 mężczyzna,
- województwo podkarpackie:
  - ✓ m. Tarnobrzeg – 1 mężczyzna,
- poza granicami RP – 4 mężczyzn.

Rozdział 2

Finansowanie programu

2.1 Kontraktowanie świadczeń w obszarze uzależnień

W 2020 roku Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia przeznaczył łączną kwotę **45 966 702,79** zł na leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych w województwie małopolskim. Przeznaczone środki zostały podzielone na: leczenie ambulatoryjne – 12 995 872,29 zł, leczenie dzienne – 2 705 017,00 zł oraz leczenie stacjonarne – 30 265 813,50 zł. W 2020 roku liczba poradni działających w zakresie leczenia uzależnień wynosiła 56. W poradniach leczonych ogółem było 14 017 pacjentów. W omawianym okresie w województwie małopolskim były 204 miejsca pobytu dziennego dla osób uzależnionych, w których leczonych było 712 pacjentów. Liczba łóżek w oddziałach/ośrodkach stacjonarnych wynosiła 495, z których skorzystało łącznie 4 423 pacjentów. Z uwagi na fakt, że uzależnienia od alkoholu oraz środków psychoaktywnych często współwystępują u tych samych pacjentów prezentowane zestawienie dotyczy wszystkich kontraktowanych w tym zakresie świadczeń. Ujęcie to umożliwia spojrzenie na skalę środków przeznaczanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia na leczenie osób uzależnionych w Małopolsce – tabela 2, 3 i 4.

Tabela 2. Lecznictwo ambulatoryjne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2020 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba poradni	Liczba pacjentów
1.	Poradnia leczenia uzależnień	8 265 771,43	37	9 798
2.	Poradnia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu	2 579 989,90	12	2 751
3.	Poradnia terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży	305 652,00	2	194
4.	Poradnia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol	1 018 091,81	4	1 183
5.	Program Leczenia Substytucyjnego – program metadonowy	826 758,15	1	91
SUMA		12 995 872,29	56	14 017

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 3. Lecznictwo dzienne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2020 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba miejsc pobytu dziennego	Liczba pacjentów
1.	Świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu	1 606 231,30	10	138	463
2.	Świadczenia dzienne leczenia uzależnień	1 098 795,70	4	66	249
SUMA		2 705 017,00	14	204	712

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 4. Lecznictwo stacjonarne w zakresie leczenia uzależnień w województwie małopolskim w 2020 roku.

Lp.	Zakres świadczeń	Wartość kontraktów w złotych	Liczba placówek	Liczba łóżek	Liczba pacjentów
1.	Leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)	7 345 855,00	4	103	2 152
2.	Leczenie zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)	1 525 403,00	2	27	375
3.	Leczenie uzależnień stacjonarne	5 402 012,00	2	93	547
4.	Świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu	9 414 955,00	2	162	989
5.	Krótkoterminowe świadczenia terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych	3 329 266,50	2	65	240
6.	Świadczenia rehabilitacji dla uzależnionych od substancji psychoaktywnych ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi głównie psychotycznymi (podwójna diagnoza)	3 248 322,00	1	45	120
SUMA		30 265 813,50	13	495	4 423

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Dodatkowo poniżej zaprezentowano podział kwoty **45 966 702,79** zł na poszczególne powiaty województwa małopolskiego – tabela 5.

Tabela 5. Środki finansowe przekazane przez NFZ na leczenie uzależnień w poszczególnych powiatach województwa małopolskiego w 2020 roku.

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
1.	bocheński	292 156,25	0	0	292 156,25
2.	brzeski	227 768,60	107 967,20	0	335 735,80
3.	chrzanowski	362 472,00	0	0	362 472,00
4.	dąbrowski	0	0	0	0
5.	gorlicki	697 711,60	220 484,00	1 268 277,50	2 186 473,10
6.	krakowski	373 176,30	111 711,60	0	484 887,90
7.	limanowski	181 902,80	0	0	181 902,80
8.	miechowski	68 524,80	0	0	68 524,80
9.	myślenicki	377 966,80	114 622,50	0	492 589,30
10.	nowosądecki	45 915,60	0	0	45 915,60
11.	nowotarski	98 089,40	117 013,60	2 929 120,00	3 144 223,00
12.	olkuski	111 444,10	0	0	111 444,10
13.	oświęcimski	788 948,55	321 798,40	0	1 110 746,95
14.	proszowicki	0	0	0	0
15.	suski	110 904,60	0	0	110 904,60
16.	tarnowski	328 731,20	0	0	328 731,20

Lp.	Powiat	Środki finansowe w złotych			Suma w złotych
		Leczenie ambulatoryjne	Lecznictwo dzienne	Lecznictwo stacjonarne	
17.	tatrzański	333 676,60	0	0	333 676,60
18.	wadowicki	370 962,15	286 542,30	6 403 298,00	7 060 802,45
19.	wielicki	44 439,03	0	0	44 439,03
20.	m. Kraków	6 860 671,51	741 899,60	16 034 337,00	23 636 908,11
21.	m. Nowy Sącz	725 566,00	280 306,40	0	1 005 872,40
22.	m. Tarnów	594 844,40	402 671,40	3 630 781,00	4 628 296,80
SUMA		12 995 872,29	2 705 017,00	30 265 813,50	45 966 702,79

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych przesłanych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

Kolejki oczekujących – średni czas oczekiwania na stacjonarne leczenie uzależnień od środków psychoaktywnych.

Według danych z Narodowego Funduszu Zdrowia ze strony <https://terminyleczenia.nfz.gov.pl/> (stan na dzień 19.02.2021 r.) kolejki oczekujących pacjentów na skorzystanie ze świadczeń medycznych (średni czas oczekiwania w przypadku stabilnym), występują w:

- Stowarzyszenie Monar, Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie – brak kolejek.
- Stowarzyszenie Monar, Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Krakowie (oddział detoksykacyjny) – brak kolejek
- Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie Sp. Z o. o. Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacji) – brak kolejek
- Szpital Kliniczny im. dr. Józefa Babińskiego SPZOZ w Krakowie – Oddział Rehabilitacji dla Uzależnionych od Substancji Psychoaktywnych ze Współistniejącymi Zaburzeniami Psychicznymi – 3 dni,
- Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II w Nowym Targu, Oddział Leczenia Uzależnień – 5 dni,
- Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie, Oddział Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia – około 6 miesięcy.

Brak kolejek w opiece dziennej jak i całodobowej w przypadkach pilnych.

2.2 Środki finansowe przeznaczone przez samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie uzależnieniom

Według danych statystycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2019 roku samorządy gminne w województwie małopolskim na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii wydatkowały kwotę 75 013 802,82 zł z czego 50 833 912,17 zł przeznaczono na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia. Zestawienie działań oraz kwoty przedstawiono w poniższej w tabeli 6.

Tabela 6. Działania oraz środki finansowe przeznaczone przez gminy województwa małopolskiego w 2019 roku na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia (dane za rok 2020 będą dostępne w drugiej połowie 2021 roku).

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
1.	Pozalekcyjne zajęcia sportowe	10 624 829,56
2.	Budowa i/lub modernizacja miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe (w tym także place zabaw)	3 630 075,93

Lp.	Kategoria wydatków	Kwota w zł
3.	Rekomendowane programy profilaktyczne*	732 327,80
4.	Inne niż rekomendowane programy profilaktyczne (programy z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej)	3 500 538,94
5.	Kolonie i obozy z programem zajęć profilaktycznych	2 959 351,84
6.	Kolonie i obozy z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	274 839,34
7.	Działalność miejsc pomocy/ placówek specjalistycznych z programem socjoterapeutycznym/ placówek opiekuńczych z programem wychowawczym/ miejsc pracy podwórkowej	18 092 062,45
8.	Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	1 910 003,99
9.	Dożywianie dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1 698 914,05
10	Inne formy działań profilaktycznych **, w tym:	7 685 807,61
a	Festyny i inne imprezy plenerowe (poza sportowymi)	1 276 816,35
b	Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp. z wyjątkiem pozalekcyjnych zajęć sportowych)	4 792 831,89
c	Konkursy (plastyczne, literackie, muzyczne itp.)	650 665,89
d	Spektakle profilaktyczne	318 152,09
e	Jednorazowe prelekcje, pogadanki	383 422,79
f	Warsztaty dla rodziców, wychowawców, nauczycieli	263 918,60
SUMA		50 833 912,17

* Obecnie w elektronicznej bazie rekomendowanych programów w obszarze promocja zdrowia psychicznego figuruje 5 programów; w obszarze profilaktyka uniwersalna – 15 programów; w obszarze profilaktyka selektywna – 9 programów; w obszarze profilaktyka wskazująca - 3 programy. Rekomendacja jest udzielana łącznie przez wszystkie instytucje odpowiedzialne za wdrażanie systemu rekomendacji tj.: Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Ośrodek Rozwoju Edukacji, Instytut Psychiatrii i Neurologii oraz Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie zestawienia statystycznego PARPA pn. Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych w Polsce w samorządach gminnych w 2019 roku.

Najwięcej środków samorządy gminne przeznaczyły na: działalność miejsc pomocy/ placówek specjalistycznych z programem socjoterapeutycznym/ placówek opiekuńczych z programem wychowawczym/ miejsc pracy podwórkowej (18 092 062,45 zł), pozalekcyjne zajęcia sportowe (10 624 829,56 zł), inne formy działań profilaktycznych (7 685 807,61 zł), inne niż rekomendowane programy profilaktyczne z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej (3 500 538,94 zł) oraz na budowę/ modernizację miejsc, w których odbywają się pozalekcyjne zajęcia sportowe, w tym także place zabaw (3 630 075,93 zł).

W dalszym ciągu mało środków przeznaczonych było na rekomendowane programy profilaktyczne (732 327,80 zł), w porównaniu do 2018 roku nastąpił spadek o prawie 29%. Prawie pięć razy więcej środków finansowych przeznaczono na programy inne niż rekomendowane.

2.3 Zadania finansowane ze środków budżetu województwa

W 2020 roku Marszałek Województwa wydał 63 zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa, 54 zezwolenia na obrót hurtowy napojami alkoholowymi o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu, z wyjątkiem piwa, 23 decyzje wprowadzające zmiany w wydanych zezwoleniach. Łącznie uzyskano 1 056 300 zł dochodów.

Niewykorzystane środki pieniężne oraz zwiększenie w danym roku dochodów w budżecie z tytułu opłat za wydawanie zezwoleń na obrót hurtowy napojami alkoholowymi przeznaczonych na realizację zadań przechodzą na kolejny rok budżetowy.

Samorząd Województwa Małopolskiego w 2020 roku przeznaczył na realizację zadań w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom wydał łącznie z tzw. „korkowego” **2 691 112,69 zł** (w tym 464 356,85 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 2 226 755,84 zł z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi), a także **139 615,60 zł ze środków budżetu województwa**, co dało łączną kwotę **2 830 728,29 zł** – tabela 7.

Tabela 7. Zadania zrealizowane ze środków budżetu województwa oraz tzw. „korkowego” w 2020 roku.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość zadania w zł	Wydatkowan a kwota w zł z rozdziału 85153 (zwalczanie narkomanii)	Wydatkowana kwota w zł z rozdziału 85154 (przeciwdziałanie alkoholizmowi)	Środki z budżetu województwa
1.	Dofinansowanie zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	100 000,00	100 00,00	-	-
2.	Dofinansowanie zadań pozaleczniczych realizowanych przez Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie	169 520,00	-	169 520,00	-
3.	Konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2019 r.”	600 000,00	300 000,00	300 000,00	-
4.	Mały grant pn.: „Aktywne ferie na wsi” realizowane przez Kolo Gospodyń Wiejskich w Klimontowie	3 000,00	-	-	3 000,00
5.	Mały grant pn.: Kampania edukacyjna o FASD pod hasłem „Ani kropelki!” Profilaktyka FASD realizowany przez Fundację Ad Vocem	8 000,00	-	-	8 000,00
6.	Remont oraz zakup niezbędnego sprzętu dla Centrum Terapii Uzależnień oraz oddziału dziennego CTU w Gorlicach	128 713,69	64 356,85	64 356,84	-
7.	Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie	1 342 879,00	-	1 342 879,00	-
8.	Modernizacja oddziałów detoksykacji i leczenia uzależnień Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego SPZOZ w Krakowie	150 000,00	-	150 000,00	-
9.	Modernizacja pomieszczeń Poradni Leczenia Uzależnień w Szpitalu Specjalistycznym im. L. Rydygiera w Krakowie	200 000,00	-	200 000,00	-
10.	Realizacja projektu „Zagrożenia w sieci - profilaktyka, reagowanie”	128 615,60	-	-	128 615,60
SUMA		2 830 728,29 zł	464 356,85 zł	2 226 755,84 zł	139 615,60 zł

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM.

Rozdział 3

Prewencja i nadzór w Małopolsce

3.1 Dane z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie

Istotnym zagadnieniem związanym nierozdzielnie z dostępnością do nielegalnych substancji psychoaktywnych jest przestępczość „narkotykowa” wynikająca z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2020 roku:

- Przestępstwa stwierdzone – **8 443** (9 693 w 2019 roku) mniej o 1 250,
- Przestępstwa wykryte (% wykrycia) – **98,1** (98,1 w 2019 roku) bez zmian,
- Czyny karalne nieletnich – **890** (864 w 2018 roku) mniej o 44.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2020 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – **2 675** przestępstw stwierdzonych (2 307 w 2019 roku) wzrost o 368,
- KPP Brzesko – **993** przestępstwa stwierdzone (916 w 2019 roku) wzrost o 77,
- KPP Oświęcim – **617** przestępstw stwierdzonych (1 408 w 2019 roku) spadek o 791,
- KMP Nowy Sącz – **568** przestępstw stwierdzonych (698 w 2019 roku) spadek o 130,
- KPP Gorlice – **464** przestępstwa stwierdzone (1 156 w 2019 roku) spadek o 692,
- KPP Kraków – **423** przestępstwa stwierdzone (335 w 2019 roku) wzrost o 88,
- KMP Tarnów – **403** przestępstwa stwierdzone (391 w 2019 roku) wzrost o 12,
- KPP Bochnia – **336** przestępstw stwierdzonych (533 w 2019 roku) spadek o 197,
- KPP Nowy Targ – **310** przestępstw stwierdzonych (99 w 2019 roku) wzrost o 211.

Osoby podejrzane, nieletni sprawcy:

- Ogółem podejrzanych – **2 514** (2 603 w 2019 roku) spadek o 89, w tym:
  - nieletni sprawcy – **84** (130 w 2018 roku) spadek o 46,
  - zatrzymani na gorącym uczynku – **1 247** (1 348 w 2019 roku) spadek o 101,
  - tymczasowo aresztowani – **102** (100 w 2019 roku) wzrost o 2.

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2020 roku wyniósł 3,34% (5 % w 2019 roku).

Najczęściej popełniane przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2020 roku:

- Art. 62 dot. nielegalnego posiadania narkotyków:
  - ust. 1 – **3 850** (4 468 w 2019 roku), ust. 3 – **442** (503 w 2019 roku),
- Art. 59 dot. nielegalnego rozprowadzania narkotyków w celach zarobkowych
  - ust. 1 – **2 194** (2 155 w 2019 roku), ust. 2 – **236** (314 w 2019 roku),
- Art. 58 dot. nakłaniania innych do używania narkotyków:
  - ust. 1 – **338** (1 015 w 2019 roku), ust. 2 – **101** (269 w 2019 roku).

Głównym przedmiotem przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii były niżej wymienione środki psychoaktywne:

- Marihuana,
- Substancja psychotropowa (NSP-dopalacze),
- Amfetamina,
- Metamfetamina,
- Kokaina,
- Heroina.

Funkcjonariusze Policji z Małopolski, w trakcie wykonywania czynności służbowych m.in. na drogach oraz w miejscach znajdujących się w rejonie dyskotek, wykorzystywali do „weryfikacji” np. kierowców urządzenia typu ORATEC, Rapid STAT, Drug Test Firma Druger, Allere firma Technology – mobilny analizator, które pozwalały na „wykrycie” narkotyków z pięciu podstawowych grup: Amfetamina i benzodiazepiny, THC, Kokaina, MDMA, Opiaty.

Na terenie województwa małopolskiego w 2020 roku przebadano **1 285** kierowców (2 457 w 2019 r.) na zawartość narkotyków. Ujawniono 336 osób pod wpływem narkotyków.

Jednym z największych miejsc podaży i popytu narkotyków na terenie Małopolski pozostaje Miasto Kraków. W dalszej kolejności należy wymienić powiat brzeski, oświęcimski, nowosądecki, gorlicki, krakowski, tarnowski oraz bocheński. Sprzedaż narkotyków odbywa się najczęściej na ulicy, w pubach/dyskotekach, samochodach, parkach i w pobliżu szkół.

Z informacji uzyskanych od jednostek terenowych wynika, iż na terenie województwa małopolskiego ceny sprzedawanych narkotyków w 2020 r. kształtują się w następujący sposób, tj:

- Amfetamina: 20 zł za 1 gram,
- Ziele konopi innych niż włókniste: 30-40 zł za 1 gram,
- Kokaina: 250-400 zł za 1 gram,
- Grzyby halucynogenne: 2,5 zł za sztukę lub około 25 zł/gram,
- LSD: 15 zł za 1 listek,
- Heroina: 40 – 50 zł za 1 gram,
- Konopie indyjskie: około 640-880 zł za krzew, gdzie średnio można uzyskać z przeciętnego krzewu około 22 gramów kwiatostanu,
- GHB, GBL: 15 - 20 zł (detal)/ 1 ml (działka dealerska),
- Tabletki ecstasy – 5-15 zł za szt.,
- Haszysz: 30-50 zł za 1 gram.

Art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii mówi, iż kto, wbrew przepisom ustawy, posiada środki odurzające lub substancje psychotropowe, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3. Jeżeli przedmiotem czynu, jest znaczna ilość środków odurzających lub substancji psychotropowych, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli jednak przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, są środki odurzające lub substancje psychotropowe w ilości nieznacznej, przeznaczone na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości. W 2018 r. wprowadzono do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii art. 62b dotyczący posiadania Nowych Substancji Psychoaktywnych. Zgodnie z przytoczonym artykułem, kto wbrew przepisom ustawy, posiada nowe substancje psychoaktywne podlega grzywnie. Jeżeli przedmiotem czynu, o którym mowa powyżej, jest znaczna ilość nowych substancji psychoaktywnych sprawca, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Z kolei, jeżeli przedmiotem powyższego czynu jest nowa substancja psychoaktywna w ilości nieznacznej, przeznaczonej na własny użytek sprawcy, postępowanie można umorzyć również przed wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa lub dochodzenia, jeżeli orzeczenie wobec sprawcy kary byłoby niecelowe ze względu na okoliczności popełnienia czynu, a także stopień jego społecznej szkodliwości.

3.2 Dane z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie

Zapoczątkowane 2 października 2010 roku działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie środków zastępczych, są kontynuowane na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Minister Zdrowia określił w drodze rozporządzenia wykaz podmiotów uprawnionych do przeprowadzania badań, mających na celu ustalenie czy dany produkt jest środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną oraz wykaz nowych substancji psychoaktywnych. Zmiany te w sposób zasadniczy uprościły drogę do skutecznego „ścigania” osób, które łamią zakaz wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Państwowa Inspekcja Sanitarna na bieżąco monitoruje przypadki wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych. Właściwi państwowi inspektorzy sanitarni pozyskują informacje o obrocie środkami zastępczymi we własnym zakresie lub otrzymują informacje od służb takich jak: Policja, Centralne Biuro Śledcze, Służba Celna, Straż Miejska. Współpraca ta, szczególnie ze Służbą Celną, Policją i Państwową Inspekcją Farmaceutyczną, jest sformalizowana dzięki porozumieniu zawartemu przez Głównego Inspektora Sanitarnego w dniu 26 października 2011 roku. Z uwagi na fakt, iż proceder wprowadzania do obrotu i używania środków zastępczych wymaga skoordynowanych działań zapobiegawczych różnych służb w województwie małopolskim, organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizują swoje działania we współpracy z Policją i Służbą Celną. Udział Policji w kontrolach obiektów jest bardzo istotny z uwagi, chociażby na bezpieczeństwo kontrolujących. Dodatkowo organy te wyposażone zostały przez ustawodawcę w takie narzędzia prowadzenia kontroli, jak możliwość wylegitymowania osób czy przeszukania sklepu, co w dużej mierze stanowi o skuteczności podejmowanych działań.

W 2020 roku przeprowadzono **3** kontrole (74 kontrole w 2019 roku) w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie zabezpieczono produktów i nie pobierano próbek do badań laboratoryjnych. W związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano łącznie **6** decyzji administracyjnych:

- **4** decyzje z art. 44c ust. 4 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. zakazu wytwarzania lub wprowadzania do obrotu produktu, nakazuje jego wycofanie z obrotu, a także orzeka o jego przepadku na rzecz Skarbu Państwa i zniszczeniu, jeżeli ten produkt jest środkiem zastępczym albo nową substancją psychoaktywną,
- **2** decyzje z art. 52a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii dot. kar pieniężnych za wytwarzanie lub wprowadzanie do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Na podmioty, które złamały zakaz wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych, w 2020 r. nałożone zostały kary pieniężne w łącznej kwocie **40 000 zł** (90 000 zł w 2019 roku).

Zjawisko wprowadzania do obrotu środków zastępczych w województwie małopolskim istnieje nadal pomimo podejmowanych działań. Należy nadmienić, że rynek dopalaczy to także obrót środkami zastępczymi przez internet i przez osoby prywatne (dilerzy), gdzie działania organu są znacznie utrudnione. Rynek internetowy należy do jednego z najtrudniejszych do kontroli. W województwie małopolskim, w miarę posiadanych możliwości, prowadzony jest monitoring stron internetowych. Działania te są prowadzone w celu eliminacji bądź ograniczenia podejrzanych produktów w sprzedaży internetowej i zmierzają do blokowania funkcjonowania sklepów internetowych oferujących w sprzedaży środki zastępcze. Poza kompetencją organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest sprzedaż tzw. „z ręki do ręki”, gdzie obrót tymi produktami jest największy.

W 2020 roku stacje powiatowe ściśle współpracowały z jednostkami organizacyjnymi i edukacyjnymi w zakresie działań profilaktycznych i zapobiegawczych. Działania polegały między

innymi na dystrybucji materiałów dydaktycznych. Materiały dydaktyczne dystrybuowane były głównie w szkołach.

Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna (WSSE) w 2020 r. realizowała ogólnopolski program edukacyjny „**ARS, czyli jak dbać o miłość?**” skierowany dla młodzieży ponadpodstawowej z zakresu profilaktyki uzależnień. Program znajduje się w Bazie Programów Rekomendowanych. Celem programu jest ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie. Zrealizowano VII edycję programu, w której udział wzięło 11 543 uczniów z 133 szkół ponadpodstawowych. Do programu zaangażowano także 2 191 rodziców/ opiekunów.

Ważnym zadaniem Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (WSSE) były działania w ramach profilaktyki używania środków zastępczych. Celem działań było uświadamianie zagrożeń dla zdrowia, jakie stanowi używanie środków zastępczych oraz zminimalizowania ryzykownych zachowań prowadzących do ich używania. W ramach działalności edukacyjno-profilaktycznej organizowano konferencje oraz szkolenia dla pedagogów, nauczycieli, dyrektorów szkół, rodziców oraz młodzieży szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych oraz rozdystrybuowano materiały edukacyjne:

- Zorganizowanie przez WSSE w Krakowie narady dla pracowników PSSE woj. małopolskiego z udziałem przedstawiciela Poradni MONAR, który omówił publikację „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych” oraz udziałem koordynatora ds. nadzoru nad środkami zastępczymi WSSE w Krakowie - prezentacja „Walizka edukacyjna - jako narzędzie edukacji”,
- Organizacja konferencji online „Problemy dzieci i młodzieży w okresie pandemii - profilaktyka uzależnień - wsparcie dla nauczycieli” z udziałem psychologów, spec. terapii uzależnień skierowanej do nauczycieli, pedagogów szkolnych,
- Współorganizacja ze Stowarzyszeniem Jeden Świat dwóch warsztatów szkoleniowych z zakresu profilaktyki HIV/AIDS dla nauczycieli,
- Udział dwóch w spotkaniach Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Dystrybucja ulotek „Włącz myślenie” do szkół w województwie małopolskim,
- Dystrybucja ulotek „Co musisz wiedzieć o HIV i AIDS” do PSSE w Małopolsce,
- Współpraca z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomani w zakresie dystrybucji publikacji „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków” do PSSE.

W ramach istniejącego Zespołu ds. realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom i Zwalczenia AIDS w województwie małopolskim, w 2020 r. przekazano członkom Zespołu materiały w formie online.

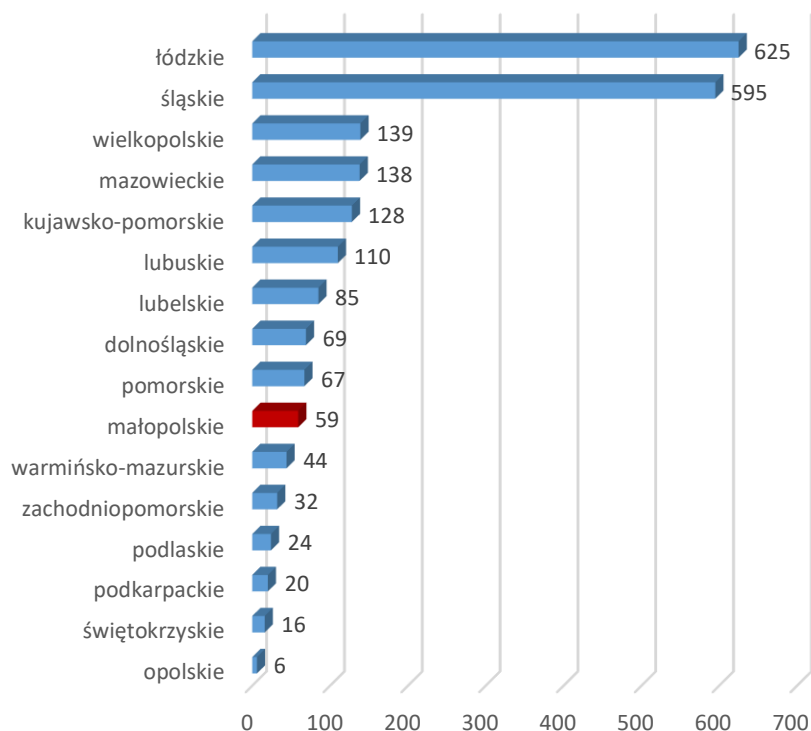
3.3 Podejrzenia zatruc Nowymi Substancjami Psychoaktywnymi

Od stycznia 2013 roku Ośrodek Kontroli Zatruc w Warszawie zbiera dane o interwencjach medycznych w przypadkach podejrzeń zatruc nowymi substancjami psychoaktywnymi (NSP) oraz prowadzi centralny rejestr tych zdarzeń. Dane zbierane są ze szpitali oraz częściowo z Państwowych Wojewódzkich Inspektoratów Sanitarnych. Dane pochodzące z rejestrowanych zgłoszeń nie stanowią rzeczywistej liczby zdarzeń o charakterze podejrzenia zatrucia NSP. Z informacji ustnie przekazywanych przez lekarzy z województwa małopolskiego, liczba interwencji medycznych jest większa i nie wszystkie są zgłaszane. Brak możliwości powszechnego oznaczania substancji czynnych w materiale biologicznym powoduje, że zatrucia dopalaczami są nadal rozpoznawane na podstawie przebiegu klinicznego, wywiadu lekarskiego oraz okoliczności zdarzenia, bez potwierdzenia analitycznego. Potwierdzenie analityczne badaniem toksykologicznym w chwili obecnej jest niedostępne.

W 2019 roku (dane za 2020 rok będą dostępne w II kwartale 2021 roku) na terenie kraju odnotowano 2 157 przypadków interwencji medycznych (4 257 przypadków w 2018 roku) związanych

z użyciem „dopalaczy”, nowych substancji psychoaktywnych czy środków zastępczych. Z obszaru województwa małopolskiego zgłoszono **59** przypadków (w 2018 r. było 158 przypadków).

Wykres 24. Liczba zgłoszeń z województwa małopolskiego na tle zgłoszeń z pozostałych województw w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie.

Wśród zgłoszeń z całej Małopolski, kobiety stanowiły 11,9%, mężczyźni 88,1%. Najwięcej zgłoszeń bo aż 36 pochodziło z powiatu nowosądeckiego.

Dane za 2019 r. z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie wskazują, iż w Małopolsce były łącznie 203 przypadki zatruc, w tym 59 nowymi substancjami psychoaktywnymi, a 144 narkotykami klasycznymi. Dane za rok 2020 będą dostępne w okresie późniejszym (II kwartał 2021 roku).

Do rejestru zatruc/podejrzeń zatruc „dopalaczami” lub nowymi substancjami psychoaktywnymi i środkami zastępczymi nie zostały włączone zdarzenia określone jako zatrucie: alkoholem, narkotykami klasycznymi (amfetaminą i pochodnymi, kokainą, opiatami i THC), lekami oddziałującymi na ośrodkowy układ nerwowy, zatrucie nieznaną/ nieokreśloną substancją chemiczną. Do rejestru zatruc/podejrzeń zatruc NSP, włączone zostały zdarzenia określane jako: zatrucie dopalaczem, dopalacz, nieznaną dopalacz, nieznaną substancją psychoaktywną, nieznaną substancję (substancja) odurzającą, wymieniane z nazwy handlowej produkty „dopalaczowe” lub substancja psychoaktywna.

Zdarzenia odnotowano w miejscowościach województwa małopolskiego:

- Kraków – 6 (30 w 2018 r.),
- Tarnów – 4 (79 w 2018 r.),
- Nowy Sącz – 36 (17 w 2018 r.),
- Chrzanów – 12 (6 w 2018 r.),
- Bochnia – 1 (4 w 2018 r.)

Średni wskaźnik interwencji medycznych na 100 tysięcy mieszkańców w skali kraju w 2019 roku wyniósł **5,6**. W województwie małopolskim średni wskaźnik na 100 tysięcy mieszkańców w analizowanym okresie był trzykrotnie niższy od średniej krajowej i wynosił 1,73 (4,65 w 2018 r.).

W 2019 roku w stosunku do roku 2018 spadek wskaźnika zatruc na 100 tysięcy mieszkańców danej grupy populacyjnej nastąpił w następujących grupach wiekowych:

- 13-15 lat z 2,02 w 2018 r. do 1 w 2019 r.,
- 16-18 lat z 15,25 z 2018 r. do 6,86 z 2019 r.,
- 19-24 lat z 19,92 w 2018 r. do 6,14 w 2019 r.,
- 25-29 lat z 6,92 w 2018 r. do 6,3 w 2019 r.,
- 30-39 lat z 3,55 w 2018 r. do 3,2 w 2019 r.,

W grupie wiekowej powyżej 40 r.ż. obserwuje się nieznaczny wzrost tego wskaźnika z 0,17 w 2018 r. do 0,23 w 2019 r.

W 2019 roku nie zgłoszono zatruc w grupach wiekowych 0-12 lat – tabela 9.

Zaobserwowany spadek liczby zgłoszeń w liczbach bezwzględnych oraz w wartości wskaźników może być związany ze zmniejszeniem zgłaszalności zdarzeń z poszczególnych jednostek ochrony zdrowia lub rzeczywistym w stosunku do poprzednich lat, spadkiem liczby zdarzeń mających związek z użyciem NSP.

Tabela 9. Liczba zgłoszeń w poszczególnych grupach wiekowych w 2019 roku.

L.p.	Przedział wiekowy	Liczba zgłoszeń	Wskaźnik IMed na 100 tys. - woj. małopolskie	Wskaźnik IMed na 100 tys. - Polska
1.	0 – 6	0	0,00	0,00
2.	7 – 12	0	0,00	0,24
3.	13 – 15	1	1,00	11,08
4.	16 – 18	7	6,86	24,11
5.	19 – 24	14	6,14	24,14
6.	25 – 29	15	6,3	16,6
7.	30 – 39	18	3,2	9,1
8.	powyżej 40 r.ż.	4	0,23	0,81
9.	nieznany wiek	0	-	-
SUMA		59	4,65	11,08

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie danych z Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie.

W 2019 roku w województwie małopolskim wskaźnik interwencji medycznej z powodu użycia substancji psychoaktywnych na 100 tysięcy mieszkańców w skali kraju był niższy od wartości średniej w skali kraju, nie mniej wyższy od trzech innych województw na terenie kraju. W omawianym okresie na terenie województwa małopolskiego zgłoszono 1 przypadek zgonu. Dotyczył 51-letniej kobiety z powiatu chrzanowskiego.

3.4 Dane z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego

Ograniczanie rozprzestrzeniania się HIV/AIDS jest jednym z priorytetowych zagadnień zdrowia publicznego. Dzięki zastosowaniu nowych leków antyretrowirusowych, zmieniło się oblicze choroby, która ze śmiertelnej stała się przewlekłą. Zmienił się również profil osób, które się zakażają. Obecnie nie mówi się o poszczególnych grupach, które zakażają się HIV lecz o zachowaniach ryzykownych narażających na to zakażenie. Oznacza to, że każda osoba podejmująca takie ryzyko może się zakażać. Zakażenia wirusem HIV są najczęściej wynikiem ryzykownych zachowań seksualnych, które często są związane z używaniem substancji psychoaktywnych. Diagnostyka laboratoryjna dotycząca HIV odgrywa

nie tylko podstawową, ważną rolę w rozpoznaniu bądź wykluczeniu zakażenia, ale jest także bardzo istotna w profilaktyce zakażeń.

W województwie małopolskim w 2020 roku funkcjonował Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Krakowie, przy Placu Szczepańskim 3. W Punkcie bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. Prowadzone były też rozmowy okołotestowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych.

Punkt w Krakowie został utworzony w 2015 roku i obecnie prowadzony jest przez Stowarzyszenie Jeden Świat oraz finansowany przez Krajowe Centrum ds. AIDS oraz Gminę Kraków. W 2020 roku w Punkcie Konsultacyjno-Diagnostycznym przyjęto 1254 klientów. Przeprowadzono 1240 testów oraz udzielono 14 porad bez testu. Wykryto 13 przypadków zakażenia wirusem HIV.

W latach 2016 – 2019 nastąpił wzrost liczby osób wykonujących badanie w kierunku zakażenia wirusem HIV oraz liczby wykrytych zakażeń, w 2020 r. z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju i zamknięcie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w Krakowie w okresie od 12.03.2020 do 31.05.2020 wskaźniki te są zdecydowanie niższe – tabela 10.

Tabela 10. Liczba pacjentów Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w latach 2011-2020.

Rok	Liczba przebadanych pacjentów	Liczba wyników dodatnich badania
2011	742	11
2012	1 011	11
2013	1 333	11
2014	1 412	12
2015	1 788	32
2016	2 008	32
2017	2 269	37
2018	2 390	22
2019	2 626	43
2020	1 240	13

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw społecznych UMWM na podstawie danych z Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego HIV/AIDS w Krakowie.

Należy pamiętać, iż wciąż najskuteczniejszym środkiem zapobiegania zakażeniom HIV jest efektywna, systematyczna profilaktyka i edukacja zdrowotna oparta na aktualnym stanie wiedzy, skierowana do ogółu społeczeństwa na temat czynników ryzyka, dróg zakażenia oraz możliwości leczenia.

Rozdział 4

Działania podejmowane przez instytucję Samorządu Województwa Małopolskiego w 2020 roku na rzecz przeciwdziałania narkomanii

4.1 Cel operacyjny 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych

Zadanie 1.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

W 2020 r. Województwo Małopolskie realizowało jedno ze swoich zadań ustawowych współpracując z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami w zakresie realizacji projektów w dziedzinie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom w trybie konkursu ofert na podstawie ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym.

W dniu 4 czerwca 2020 roku Zarząd Województwa Małopolskiego podjął Uchwałę Nr 800/20 w sprawie ogłoszenia konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2020 r.”

W ramach otwartego konkursu ofert do Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych wpłynęły 24 oferty konkursowe, w tym 1 oferta została wycofana na wniosek Oferenta przed upływem terminu składania ofert. Ze względów formalnych odrzucono 3 oferty, a 20 dopuszczono do oceny merytorycznej. Na mocy Uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego Nr 998/20 z dnia 21 lipca 2020 roku w sprawie rozstrzygnięcia konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w 2020 r.” dofinansowanie otrzymało 18 projektów, 17 realizowało między innymi zadania w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Na konkurs ofert przeznaczono z budżetu województwa łącznie 600 000 zł, z czego 300 000,00 zł przeznaczono z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii.

W ramach **zadania 1.1 Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu** poprzez konkurs ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym uzależnieniom behawioralnym w tym w 2020 r.” dotację otrzymało 5 projektów:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby w Krakowie ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków.</p> <p>Tytuł zadania: „Obozy rehabilitacyjne dla absolwentów”</p> <p>Kwota umowy: 18 834 zł (w tym 3 834 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Osoby uzależnione, będące w nawrocie choroby bądź zagrożone nawrotem aktualnie przebywające w Ośrodku i absolwenci programu terapii.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zorganizowano dwa turnusy rehabilitacyjne czterodniowy i trzydniowy dla grupy ok. 40 osób w Zakopanem, • przeprowadzono warsztaty w grupach terapeutycznych metodą psychodramy, zrealizowano także m.in. następujące tematy: „Co to dla mnie zdrowy styl życia”, „Moja trzeźwość a mój styl życia”, „Umiejętność planowania i spędzania wolnego czasu elementem trzeźwienia” • zorganizowano wycieczki po Zakopanem. <p>Głównym i podstawowym celem programu była zmiana postawy życiowej pacjenta /absolwenta</p>

z biernej na aktywną, nauczenie zdrowego stylu życia, poprawę jakości życia i maksymalne włączenie społeczne zmniejszające ryzyko powrotu do czynnego uzależnienia. Ponadto zintegrowano pacjentów i absolwentów, wypracowano większą motywację do leczenia i życia bez uzależnień, zaprezentowano sposoby aktywnego spędzania wolnego czasu, odkrywania zainteresowań, świadomego życia bez nałogów i unikania ryzykownych zachowań, uwrażliwiono na kontakt z przyrodą, sztuką, historią.

2 Projekt

Nazwa Podmiotu: Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej PARASOL, ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków

Tytuł zadania: „Parasol Więzienny”

Kwota umowy: 28 796 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby używające narkotyków i eksperymentujące z narkotykami osadzone w jednostkach penitencjarnych (Kraków - Nowa Huta, Trzebinia, Wadowice), obojga płci, z terenu całego województwa małopolskiego.

Działania:

- **Profilaktyczne spotkania grupowe o charakterze informacyjno-edukacyjnym oraz psychoedukacyjnym.** Zajęcia edukacyjne ułożone zostały w cykle tematyczne – odbył się szereg spotkań kontynuujących temat (m.in. specyfika uzależnienia, mechanizmy uzależnień, symptomy nawrotów, HIV oraz inne choroby współistniejące z uzależnieniem, oferta pomocowa dla osób uzależnionych). Zrealizowano trzy cykle edukacyjne po 18 godzin każdy, łącznie 54 godziny zajęć, w zajęciach wzięło udział 30 uczestników.
- **Spotkania indywidualne z beneficjentami programu.** Spotkania obejmowały diagnozę sytuacji pod kątem osobistym, rodzinnym i społecznym jak również karnym, a także zebranie wywiadu dotyczącego używania substancji psychoaktywnych. Praca indywidualna objęła także rozpoznanie oczekiwań podopiecznego, stworzenie kontraktu pomocowego, budowanie motywacji do planowania zmian, pomoc w podejmowaniu zmian, pomoc w kontaktach z placówkami leczniczymi, rozeznanie zasobów rodzinnych i możliwego wsparcia. Z działań indywidualnych skorzystało łącznie 73 odbiorców, w tym w Zakładzie Karnym Kraków Nowa Huta 30 mężczyzn i 18 kobiet, Zakładzie Karnym w Trzebini 20 mężczyzn oraz w Zakładzie Karnym w Wadowicach 5 mężczyzn. Zrealizowano łącznie 187,5 godzin zajęć.
- **Konsultacje i poradnictwo** z osobami opuszczającymi zakład karny i z rodzinami beneficjentów. Zrealizowano 90 godzin konsultacji i poradnictwa na rzecz 16 uczestników.

Celem działania było przeciwdziałanie narkomanii poprzez przeciwdziałanie rozwojowi uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród osób przebywających w warunkach zakładu penitencjarnego (działania korekcyjno-pomocowe dla osób używających narkotyków i eksperymentujących).

3 Projekt

Nazwa Podmiotu: Małopolskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”

Tytuł zadania: „WARTO(ŚĆ) WOLNO(ŚĆ) WYBÓR – Program wzmacniania motywacji do ograniczania zachowań ryzykownych wśród osób pozbawionych wolności”

Kwota umowy: 29 334 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby szkodliwie używające lub uzależnione od narkotyków osadzone w zakładach karnych na terenie województwa małopolskiego – 41 osób.

Działania:

- Zajęcia informacyjno-edukacyjne pt.: Prawda, fikcja, samooszukiwanie się, mechanizmy obronne, Rozpoznawanie objawów uzależnienia oraz podjęcie odpowiedzialności za proces zdrowienia – 60 godzin pracy realizatorów,

- Warsztaty w ramach grupy rozwoju pt.: Konstrukttywne rozwiązywanie problemów, Asertywność, Umiejętność wyrażania uczuć, Techniki radzenia sobie ze stresem, Moje mocne strony – 180 godzin pracy realizatorów,
- Warsztaty w ramach grupy zapobiegania nawrotom pt.: Czym jest nawrót, Sygnały ostrzegawcze, Opracowanie indywidualnej strategii radzenia sobie z nawrotem – 90 godzin pracy realizatorów.

Celem głównym programu było ograniczenie zachowań ryzykownych wśród osób szkodliwie używających lub uzależnionych od narkotyków i osadzonych w zakładach karnych na terenie województwa małopolskiego.

4 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby w Krakowie, ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków

Tytuł zadania: „Trzeźwienie to ROZWÓJ”

Kwota umowy: 22 021 zł (w tym 2 274 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Absolwenci ośrodków TRZEŻWIENIE TO ROZWÓJ, którzy ukończyli pełen cykl leczenia stacjonarnego krótkoterminowego (6 - 7miesiący).

Działania:

- Grupa wsparcia – łącznie 39 godzin, w której wzięło udział 5 osób,
- Treningi konstruktywnych zachowań – łącznie 39 godzin treningów, w których wzięło udział 17 osób
- Konsultacje indywidualne – ponad 100 konsultacji dla 15 osób
- Interwencje kryzysowe – 63 interwencje, z których skorzystało 36 osób.

Głównym celem programu była zmiana postawy życiowej absolwenta z biernej na aktywną, nauczenie zdrowego stylu życia, poprawę jakości życia i włączenie społeczne zmniejszające ryzyko powrotu do czynnego uzależnienia.

5 Projekt

Nazwa Podmiotu: Małopolskie Stowarzyszenie Probacja, al. Z. Krasieńskiego 9/26a, 31-111 Kraków

Tytuł zadania: „Centrum Integracji Pro domo – promocja zdrowia i edukacja

Kwota umowy: 36 840 zł (w tym 3 840 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby osadzone lub opuszczające jednostki penitencjarne na terenie Krakowa, Trzebini, Wadowic, Tarnowa, Nowego Sącza, szkodliwie używający lub uzależnieni od substancji psychoaktywnych bądź uzależnień behawioralnych, oraz ich rodziny. Pomocą objęto 155 osób, w tym 46 osób opuszczających jednostki penitencjarne, 57 osób osadzonych oraz 52 członków rodzin i dzieci osób osadzonych.

Działania:

- Zajęcia edukacyjno-korekcyjne w zakresie promocji zdrowia i przeciwdziałania uzależnieniom
- Zajęcia wstępnej motywacji, prowadzone w formie indywidualnej i grupowej
- Konsultacje dla osadzonych
- Konsultacje psychologiczne, oddziaływaniami objęto beneficjentów wymagających pogłębionej diagnostyki oraz wsparcia w kryzysie
- Poradnictwo rodzinne
- Zajęcia warsztatowe dla dzieci osób osadzonych
- Aktywizacja społeczna

Celem działania była integracja i reintegracja społeczna osób opuszczających jednostki penitencjarne używających szkodliwie lub uzależnionych od substancji psychoaktywnych bądź uzależnień behawioralnych. Wsparcie byłych osadzonych w powrocie do funkcjonowania w warunkach wolnościowych przy zminimalizowaniu ryzyka związanego z używaniem substancji oraz zminimalizowaniu ryzyka powtórnej przestępczości poprzez oddziaływania korekcyjno-edukacyjne i pomocowe dla osadzonych i ich rodzin.

Zadanie 1.2. Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV.

Województwo Małopolskie przy współpracy z partnerami tj. Komendą Wojewódzką Policji w Krakowie, Naukową i Akademicką Siecią Komputerową - Państwowym Instytutem Badawczym oraz Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli kontynuowało realizację projektu edukacyjnego pn. „Zagrożenia w sieci – profilaktyka, reagowanie”.

W 2020 roku z budżetu województwa przeznaczono na ten projekt kwotę w wysokości 128 615,60 zł. W ramach tych środków zakupiono i przekazano Komendzie Wojewódzkiej Policji w Krakowie materiały promocyjne z logo projektu oraz publikacje, ulotki i broszury opracowane przez ekspertów z Naukowej i Akademickiej Sieci Komputerowej - Państwowego Instytutu Badawczego, które następnie będą dystrybuowane przez policjantów w trakcie zajęć edukacyjnych z beneficjentami.

W ramach realizacji projektu przeprowadzono we wrześniu kampanię społeczną w internecie pn. "Rodzina w trybie OFFline - Razem. Blisko. Odpowiedzialnie" adresowaną do rodziców i opiekunów, której tematyka związana była z nadmiernym i niewłaściwym wykorzystaniem nowoczesnych technologii w codziennym życiu.

W 2020 roku w ramach realizacji projektu kadra małopolskiej policji odwiedziła 440 szkół podstawowych, podczas których spotkała się z 28636 uczniami (991 spotkań), 2227 rodzicami (43 spotkania) oraz 1706 nauczycielami i pedagogami (646 spotkań). Ponadto policjanci dotarli do 139 innych publicznych placówek m.in specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, świetlic wiejskich, ośrodków szkolenia nauczycieli, bibliotek publicznych, schronisk młodzieżowych, urzędów gmin czy klubów seniora itp. gdzie przeprowadzili łącznie 608 spotkań o tematyce bezpiecznego korzystania z zasobów internetu.

Zadanie 1.3. Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2020 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację 7 projektów:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie w Dobrą Stronę, Rząska, ul. Leśna 12, 30-199 Kraków</p> <p>Tytuł zadania: „Ogranicz ryzyko” – program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży”.</p> <p>Kwota umowy: 17 880 zł (w tym 2 880 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Grupa dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i opiekunów z województwa Małopolskiego, łącznie 35 osób.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 80 godzin indywidualnych spotkań profilaktycznych ze specjalistą terapii uzależnień, • 50 godzin poradnictwa rodzinnego, • 80 godzin interwencji kryzysowych, • 20 godzin grup edukacyjno – informacyjnych, • 16 godzin zajęć warsztatowych, • 20 godzin treningów umiejętności społecznych, • 20 godzin grup rozwoju osobistego, • opracowano ankiety ewaluacyjne oraz sprawozdania. <p>Program profilaktyczny realizowany był w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Radomskiej 36 w Krakowie.</p> <p>Celem programu było objęcie grupy dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i opiekunów działaniami z zakresu wsparcia zmierzającego do rozwiązania sytuacji kryzysowych związanych ze szkodliwym</p>

używaniem i uzależnieniem od środków psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych, zmotywowanie do podjęcia systematycznych spotkań profilaktycznych z terapeutą, ograniczenie używania substancji psychoaktywnych lub zachowań zmierzających do uzależnienia behawioralnego.

2 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie w Dobrą Stronę, Rząska, ul. Leśna 12, 30-199 Kraków

Tytuł zadania: „Ogranicz ryzyko” – program profilaktyczny dla dzieci i młodzieży”.

Kwota umowy: 19 930 zł (w tym 4 930 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Grupa dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i opiekunów z województwa Małopolskiego, łącznie 26 osób.

Działania:

- 80 godzin indywidualnych spotkań profilaktycznych ze specjalistą terapii uzależnień,
- 70 godzin poradnictwa rodzinnego,
- 80 godzin interwencji kryzysowych,
- 20 godzin grup edukacyjno – informacyjnych
- 16 godzin zajęć warsztatowych,
- 20 godzin treningów umiejętności społecznych,
- 20 godzin grup rozwoju osobistego,
- opracowano ankiety ewaluacyjne oraz sprawozdania.

Program profilaktyczny realizowany był w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Batorego 5 w Krakowie.

Celem programu było objęcie grupy dzieci i młodzieży oraz ich rodzin i opiekunów działaniami z zakresu wsparcia zmierzającego do rozwiązania sytuacji kryzysowych związanych ze szkodliwym używaniem i uzależnieniem od środków psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych, zmotywowanie do podjęcia systematycznych spotkań profilaktycznych z terapeutą, ograniczenie używania substancji psychoaktywnych lub zachowań zmierzających do uzależnienia behawioralnego.

3 Projekt

Nazwa Podmiotu: Fundacja Nowe Horyzonty, ul. T. Chałubińskiego 8, 00-613 Warszawa

Tytuł zadania: „Moje życie wolne od uzależnień”

Kwota umowy: 11 072 zł (w tym 5 072 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Uczniowie trzech szkół podstawowych z trzech powiatów województwa małopolskiego – łącznie 306 uczniów.

Działania:

- Przeprowadzono 45 warsztatów 90-cio minutowych (w formie zdalnej) dla 306 uczniów szkół podstawowych dotyczących: uzależnień, rozwoju tożsamości i osobowości oraz rozwiązywania konfliktów,
- Przeprowadzono 3 spotkania 45-cio minutowe w formie zdalnej dla rodziców/opiekunów,
- Przekazano dla każdej ze szkół gablotę z atrapami dopalaczy wraz z prezentacją multimedialną na płycie CD,
- Przeprowadzono ewaluację i sporządzono raporty dla każdej ze szkół.

Celem programu było zmniejszenie ryzyka uzależnienia od substancji psychoaktywnych poprzez zwiększenie świadomości i wiedzy uczniów na temat skutków sięgania po substancje psychoaktywne w młodym wieku, a przy tym wzmocnienie czynników chroniących w zakresie rozwoju samoświadomości i poczucia własnej tożsamości, a także umiejętności w zakresie rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

4 Projekt

Nazwa Podmiotu: Fundacja Wychowanie i Profilaktyka im. Filipa Neri, 32-087 Zielonki, Lawendowa 17

Tytuł zadania: „Ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki) i przeciwdziałanie uzależnieniom behawioralnym, przemocy, seksualizacji i korzystaniu z pornografii oraz promocja zdrowia poprzez program profilaktyki zintegrowanej „Archipelag Skarbów” skierowany do młodzieży, nauczycieli i rodziców”.

Kwota umowy: 78 338 zł (w tym 28 338 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Grupa uczniów z 13 szkół podstawowych grupa nauczycieli, wychowawców i pedagogów, grupa rodziców lub opiekunów prawnych uczniów uczestniczących w programie. Łącznie 1513 adresatów zadania.

Działania:

- przeprowadzono warsztaty dla 906 uczniów z 13 szkół (8 godzin lekcyjnych pracy grupowej w układzie dwóch mityngów, każdy po 4 godziny lekcyjne),
- przeprowadzono spotkania edukacyjne dla 283 rodziców/opiekunów prawnych uczniów w formie warsztatów z elementami dialogu i prezentacją multimedialną,
- przeprowadzono spotkania szkoleniowe dla 324 nauczycieli w oparciu o prezentację multimedialną oraz dialog,
- opracowano 13 ankiet ewaluacyjnych oraz sprawozdania, które dostarczono do odpowiednich podmiotów (dla szkoły, urzędu).

Celem programu było objęcie grupy uczniów oraz ich rodziców i nauczycieli ze szkół podstawowych z 8 powiatów województwa małopolskiego skutecznym oddziaływaniem profilaktycznym w różnych dziedzinach życia za pomocą przeprowadzenia programu profilaktyki zintegrowanej Archipelag Skarbów. Program ten wchodzi w skład bazy programów rekomendowanych.

5 Projekt

Nazwa: Fundacja PRAESTERNO, ul. Czerniakowska 26A/5, 00 – 714 Warszawa

Tytuł zadania: PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA MŁODZIEŻOWEJ PATOLOGII SPOŁECZNEJ - profilaktyka uzależnień - program autorski

Kwota umowy: 75 209 zł (w tym 15 209 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Młodzież szkolna w wieku 14-20 lat z tzw. grupy podwyższonego ryzyka ich rodzice, wychowawcy, nauczyciele i pedagodzy, pracownicy placówek opiekuńczo-wychowawczych, studenci. Łącznie 122 osoby młodzieży i 21 rodziców.

Działania:

- Młodzieżowe Grupy Psychokorekcyjne i Grupa Warsztatowa dla Młodzieży. W trakcie całego cyklu pracy z grupą prowadzący wprowadzali elementy treningu interpersonalnego, elementy edukacyjno – warsztatowe, elementy terapii grupowej i indywidualnej na tle grupy. Łącznie uczestniczyły 62 osoby.
- Klub Młodzieżowy czyli Twórcza Alternatywa – zajęcia uzupełniające dla uczestników i absolwentów projektu. Łącznie w zajęciach uczestniczyło 21 osób.
- Indywidualne Programy Psychokorekcyjne i konsultacje dla młodzieży i rodziców. Łącznie w programie wzięło 77 osób młodzieży i studentów oraz 12 rodziców.
- Grupy warsztatowe dla rodziców Domowe Partnerstwo – spotkania warsztatowo – edukacyjne z elementami terapeutycznymi. W warsztatach wzięło udział 17 rodziców.
- Warsztaty edukacyjne dla rodziców pn. „Depresja a ryzyko uzależnienia wśród młodzieży” oraz „O potrzebach nastolatka”, w których uczestniczyło 9 osób.
- Szkolenia dla wychowawców, nauczycieli, pedagogów i pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych. Łącznie udział wzięły 62 osoby.

- Przygotowano dziewięć broszur edukacyjnych dla trzech grup odbiorców: młodzieży, rodziców i nauczycieli. Rozdystrybuowano 2 700 szt. oraz umieszczono na stronie internetowej Fundacji.

Celem projektu było przeciwdziałanie młodzieżowej patologii społecznej (narkomania, alkoholizm, przemoc, przestępczość uzależnienia behawioralne i inne), profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży, pomoc psychologiczna dla osób, wobec których diagnozowane jest ryzyko uzależnienia głównie od substancji psychoaktywnych (profilaktyka wskazująca), profilaktyka wobec osób zagrożonych środowiskowo uzależnieniami w tym narkomanią (profilaktyka selektywna), profilaktyka uzależnień i zapobieganie patologii społecznej wśród młodzieży i profilaktyka uniwersalna, profilaktyka HIV/AIDS i innych chorób przenoszonych drogą płciową. Program znajduje się na liście programów rekomendowanych KBPN.

6 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa

Tytuł zadania: CZYSTE BITY

Kwota umowy: 21 840 zł (w tym 4 840 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Młodzież i młodzi dorośli, uczestnicy imprez w klubach i na festiwalach, którzy używają narkotyków w sposób okazjonalny bądź wykazują oznaki uzależnienia.

Działania:

- Działania informacyjno-edukacyjne, oddziaływania profilaktyczne – przy stoisku i w „terenie” w trakcie patrolu, w trakcie „lockdown” - online – 471 godzin, ok. 1 300 odbiorców,
- Działania interwencyjne, polegające na wsparciu psychologicznym oraz udzielaniu pierwszej pomocy przedmedycznej w stosunku do osób które doświadczyły negatywnych skutków zażycia substancji, w trakcie „lockdown” dyżury na wirtualnych stanowiskach „psyhelp” na platformie Discord i Signal – 17 godzin, 20 osób,
- Zakup i dystrybucja materiałów profilaktycznych (środki służące bezpośredniej ochronie przed negatywnymi skutkami podejmowania zachowań ryzykownych: prezerwatywy i lubrykanty, filtry węglowe, zatyczki do uszu,) liczba odbiorców ok. 800 szt.
- Opracowanie i druk materiałów edukacyjno – profilaktycznych. Stworzono ulotki edukacyjne pt. „Epidemiologia imprezy” na temat bezpieczeństwa na imprezach i w przestrzeni publicznej w kontekście epidemii, stworzono tzw. „sniffy notes”, materiały stanowiące funkcję edukacyjną jak i profilaktyczną – zwijki będące nośnikiem informacji nt. zagrożeń związanych z przyjmowaniem substancji drogą nosową. Liczba odbiorców ok. 1 500 osób.

Celem projektu Czyste Bity była profilaktyka podejmowania zachowań ryzykownych takich jak używanie substancji psychoaktywnych, podejmowanie ryzykownych zachowań seksualnych, edukacja na temat substancji psychoaktywnych i ich działania, zapewnienie dostępu do edukacji seksualnej, zwiększenie wiedzy na temat ofert pomocowych i prawa narkotykowego oraz poprawa funkcjonowania lokali i festiwali pod względem bezpieczeństwa.

7 Projekt

Nazwa Podmiotu: Krakowskie Stowarzyszenie Terapeutów Uzależnień, ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków

Tytuł zadania: „Wzmacnianie więzi – przeciwdziałanie uzależnieniu” – Punkt Konsultacyjny oraz grupy treningowe dla rodziców z dziećmi zagrożonymi zachowaniami ryzykownymi w obszarze używania substancji psychoaktywnych oraz zachowań nałogowych

Kwota umowy: 18 274 zł (w tym 2 274 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Dzieci i młodzieży w wieku 12-18 lat z problematyką uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz podejmowaniem zachowań nałogowych (szczególnie korzystających z nowoczesnych technologii) oraz ich rodzice.

Działania:

- Konsultacje dla dzieci i młodzieży, z których skorzystało 60 osób (23 dzieci i młodzieży oraz 37 rodziców). W ramach Punktu Konsultacyjnego odbyło się 100 godzin dyżurów prowadzonych przez specjalistów terapii uzależnień.
- Grupa treningowa dla rodziców dzieci zagrożonych problemem uzależnień. Łącznie 16 godzin pracy treningowej, w której wzięło udział 10 uczestników.

Celem projektu było wzmacnianie czynników chroniących przed rozwojem problemów związanych z użyciem środków psychoaktywnych oraz ograniczanie, osłabianie czynników ryzyka u dzieci i młodzieży, wzmacnianie i rozwijanie umiejętności komunikacyjnych pomiędzy rodzicami a dziećmi, ograniczenie zachowań ryzykownych podejmowanych przez dzieci/młodzież w obszarze sięgania po środki psychoaktywne czy podejmowanie zachowań nałogowych, szczególnie w obszarze korzystania z nowoczesnych technologii, zmniejszenie ryzyka rozwoju uzależnień od środków psychoaktywnych oraz rozwoju zaburzeń osobowości i tendencji autoagresywnych u dzieci.

Na podstawie uchwały Nr 139/20 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 4 lutego 2020 r. w sprawie rozpatrzenia oferty złożonej w trybie art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie dofinansowanie otrzymał podmiot Koło Gospodyń Wiejskich w Klimontowie na realizację zadania pn. „Aktywne ferie na wsi”.

Tzw. „mały grant”

Nazwa Podmiotu: Koło Gospodyń Wiejskich w Klimontowie, Klimontów 350, 32-112 Klimontów

Tytuł zadania: Aktywne ferie na wsi

Kwota umowy: 3 000 zł (całość ze środków budżetu Województwa)

Odbiorcy: Dzieci w wieku od 6 do 14 lat zrzeszone w organizacjach działających na terenie Sołectwa Klimontów. Liczba odbiorców 25.

Działania:

- Zajęcia praktyczne z udzielania pierwszej pomocy – 6 godzin,
- Prelekcje nt. zagrożeń wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych i dopalaczy, problemu uzależnienia od alkoholu wśród nieletnich, prawd i mitów na temat alkoholu, skutków picia alkoholu i zażywania narkotyków w młodym wieku, bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z nowoczesnych technologii, zagrożeń w sieci oraz problemu uzależnienia od gier komputerowych – 4 godziny
- Przeprowadzenie warsztatów z zakresu zdrowego odżywiania – 4 h,
- Zajęcia i wyjazdy integracyjne oraz sportowe jako alternatywna forma spędzania wolnego czasu.

Celem projektu była realizacja programu profilaktyczno-wychowawczego z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałaniu narkomanii oraz uświadomienie o zagrożeniach wynikających z korzystania z Internetu dla młodzieży z Sołectwa Klimontów.

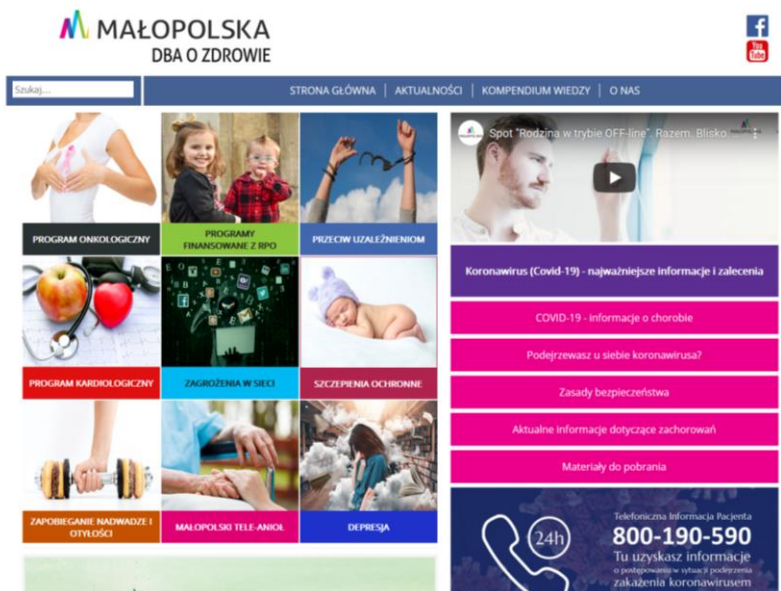
Zadanie 1.4. Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV.

W roku 2020 w województwie małopolskim działał Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Krakowie przy Placu Szczepańskim 3, który bezpłatnie i anonimowo wykonywał testy w kierunku zakażenia wirusem HIV. Koszty testów i doradztwa pokrywało Krajowe Centrum ds. AIDS oraz miasto Kraków.

Zadanie 1.6. Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat programów profilaktyki narkomanii – bank dobrych praktyk - rozwijanie strony internetowej Województwa Małopolskiego dotyczącej profilaktyki.

Na bieżąco zamieszczano informacje na temat wydarzeń/kampanii/ akcji profilaktycznych odbywających się na terenie województwa małopolskiego na stronie www.profilaktykawmalopolsce.pl oraz na stronie www.malopolska.pl.

Źródło: Print screen ze strony internetowej profilaktykawmalopolske.pl

Zadanie 1.7. Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2020 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację jednego projektu:

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, ul. Nowolipki 9b, 00-151 Warszawa</p> <p>Tytuł zadania: Broszura Zagrożenia związane z używaniem marihuany i syntetycznych kannabinoidów</p> <p>Kwota umowy: 17 477 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Adresatami zadania byli przedstawiciele grup zawodowych takich jak: nauczyciele szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodzice, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, lekarze, pielęgniarki, psycholodzy, wychowawcy placówek opiekuńczych.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie, wydanie oraz dystrybucja 92 stronicowej broszury w nakładzie 2000 egzemplarzy, • Stworzenie strony internetowej zawierającej broszurę w formacie FDF oraz publikatora ISSUU. Broszura dostępna jest online na stronie internetowej http://www.monar.krakow.pl/pub/ <p>Celem realizacji zadania było stworzenie i rozpowszechnienie narzędzia ułatwiającego lub umożliwiającego pracę edukacyjną, profilaktyczną i wychowawczą z młodzieżą w okresie inicjacji narkotykowej. Podniesienie wiedzy adresatów na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych</p>

wynikających z używania marihuany i/oraz syntetycznych kannabinoidów, a także negatywnych zjawisk towarzyszącym używaniu tych substancji.

Źródło: Stowarzyszenie MONAR

4.2 Cel operacyjny 2: Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom

Zadanie 2.2 Rozwój placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych: stacjonarnych i ambulatoryjnych dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z problemem uzależnień behawioralnych)

Województwo Małopolskie przekazało dotację na rozwój placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych, tj.:

- Remont oraz zakup niezbędnego sprzętu dla Centrum Terapii Uzależnień oraz Oddziału Dziennego CTU w Gorlicach - **128 713,69 zł** (w tym 64 356,85 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii),
- Modernizację oddziałów detoksykacji i leczenia uzależnień Szpitala Klinicznego im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie – **150 000 zł** (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi),
- Modernizacja pomieszczeń Poradni Leczenia Uzależnień w Szpitalu Specjalistycznym im. L. Rydygiera w Krakowie – **200 000 zł** (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi),
- Przebudowa, rozbudowa i modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Andrychowie – **1 342 879 zł** (całość z rozdziału 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi).

Zadanie 2.4. Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV.

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2020 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację trzech projektów:

1 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, Małopolski Zespół Hosteli Socjalno-Readaptacyjnych Monar, ul. Sadowa 123, 32-020 Wieliczka

Tytuł zadania: Noclegownia dla narkomanów

Kwota umowy: 30 168 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby bezdomne uzależnione od narkotyków, przebywające na terenie miasta Krakowa, Wieliczki, Niepołomic, Bochni oraz okolicznych miast.

Działania:

- Zapewnienie schronienia i opieki socjalnej w noclegowni dla 2821 osób
- Zmniejszenie transmisji wirusa HIV oraz HCV w społeczeństwie poprzez wymianę igieł i strzykawek, wymieniono około 483 igły i 313 strzykawek,
- Interwencje kryzysowe polegające na zapewnieniu wsparcia w sytuacjach stresujących, sprawach karnych, utracie zasiłku socjalnego, działaniem objęto 43 osoby,
- Zajęcia informacyjno-edukacyjne polegające na uświadomieniu pacjentom zagrożeń związanych z chorobami zakaźnymi HCV, HBS, HIV i przekazaniu wiedzy nt. uzależnień, szkodliwości działania narkotyków, redukcji szkód, pierwszej pomocy, działaniem objęto 36 osób,

Celem głównym zadania było zapewnienie schronienia osobom czynnie uzależnionym, reedukacja szkód związana z używaniem środków psychoaktywnych, zwiększenie dostępności i poszerzenie oferty programu ograniczania ryzyka szkód zdrowotnych wśród osób używających narkotyków lub uzależnionych, poprzez ofertę niskoprogową tj.: zapewnienie noclegu, wyżywienia, odzieży i środków higieny, umożliwienie leczenia i pomocy w leczeniu uzależnień, wsparcie pracownika socjalnego, wsparcie oraz interwencja terapeutyczna. Celem programu było również ograniczenie zakażeń HIV, HCV, HBS i innych chorób związanych z zażywaniem narkotyków oraz uzyskanie poprawy stanu zdrowia u osób czynnie uzależnionych poprzez uczestnictwo w zajęciach informacyjno-edukacyjnych, wymianę igieł i strzykawek. Zadanie ukierunkowane zostało na podniesienie wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem narkotyków i ograniczenie skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z tym szkód.

2 Projekt

Nazwa Podmiotu: Małopolski Zespół Hosteli Socjalno-Readaptacyjnych Monar, ul. Sadowa 117a, 32-020 Wieliczka

Tytuł zadania: „Nowa szansa, nowe życie”- Hostel readaptacyjny

Kwota umowy: 17 285 zł (w tym 2 285 zł z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby wykluczone społecznie, uzależnione po przebytej terapii. Dostęp do projektu mają absolwenci z całej Polski, którzy ukończyli leczenie w placówkach znajdujących się na terenie Krakowa.

Działania:

- Grupa wsparcia – wspomaganie w trudnych sytuacjach oraz uczenie potrzebnych umiejętności życiowych, działaniem objęto 32 osoby,
- Grupa nt. nawrotów choroby prowadzona w formie warsztatów, działaniem objęto 32 osoby,
- Indywidualne wsparcie procesu readaptacji – liczba odbiorców 32 osoby,
- Interwencje kryzysowe – prowadzone w formie indywidualnych sesji, polegające na wsparciu, ocenie stanu klienta i rozmiaru kryzysu, działaniem objęto 32 osoby,
- Warsztaty i grupy rozwoju osobistego – działania służące kształtowaniu określonych umiejętności i rozwojowi osobistemu, liczba odbiorców 32 osoby,
- Warsztaty umiejętności psychospołecznych, służące kształtowaniu określonych umiejętności społecznych i zawodowych, liczba uczestników 32 osoby.

Głównym celem była adaptacja społeczna osób uzależnionych w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, osiągnięcie pełnej samodzielności w realizacji własnych potrzeb. Utrzymanie zmian po terapii leczenia uzależnień. Zwiększenie dostępności i rozszerzenie oferty pomocy osobom zagrożonym nawrotami choroby, uzależnionym od środków psychoaktywnych poprzez wspieranie istniejącego projektu dla osób uzależnionych. Umożliwienie płynnego przejścia do środowiska na zewnątrz oraz rozwój umiejętności prawidłowego funkcjonowania w rolach społecznych.

3 Projekt

Nazwa Podmiotu: Stowarzyszenie MONAR, Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Krakowie, ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków

Tytuł zadania: DROP-IN KRAKOWSKA 19

Kwota umowy: 87 881 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).

Odbiorcy: Osoby używające narkotyków w sposób problemowy i osoby uzależnione od narkotyków

Działania:

- Objęcie działaniami prozdrowotnymi grupy 102 osób używających narkotyków i uzależnionych od narkotyków, które nie wykazują motywacji do podjęcia leczenia.
- Wzrost częstotliwości korzystania przez osoby używające narkotyków drogą iniekcji z czystych igieł i strzykawek, odbiorcy 76 osób,
- Poprawa stanu higieny osobistej osób używających narkotyków - bezdomnych i żyjących na skraju ubóstwa, z pralni i łaźni korzystała grupa 78 osób,
- Organizacja pobytu dziennego w świetlicy projektu Drop-in - 102 osoby,
- Udzielono 46 konsultacji prawnych,
- Stworzenie lepszych metod szkoleniowych dla realizatorów projektu, poprawa warunków realizacji projektu, wzrost standardów i jakości realizowanych działań z zakresu redukcji szkód. W 6 sesjach superwizji projektu brało udział 12 realizatorów projektu.

Celem zadania było prowadzenie centrum zintegrowanej pomocy i redukcji szkód DROP-IN KRAKOWSKA 19 z szerokim wachlarzem działań istotnych z punktu widzenia ochrony zdrowia publicznego i pomocy społecznej. Działania te skierowane były do osób używających narkotyki w sposób problemowy i osób uzależnionych od narkotyków. W związku z ryzykownymi wzorcami przyjmowania narkotyków (np. iniekcje) osoby te były w wysokim stopniu narażone na zakażenia chorobami przenoszonymi przez krew (HIV, HBV, HCV i inne), a z uwagi na społeczne konsekwencje – były one zagrożone ubóstwem i bezdomnością. Projekt pełnił też rolę miejsca, które gromadzi w ciągu dnia osoby mogące być uciążliwe i zakłócać porządek w przestrzeni publicznej dużego miasta. Istotą projektu było prowadzenie miejsca dziennego przebywania osób uzależnionych od narkotyków z możliwością wdrażania wobec nich działań edukacyjnych, informacyjnych oraz – wobec tych, którzy używają narkotyków dożylnie – prowadzenia wymiany igieł i strzykawek, a także dystrybuowania innych materiałów harm reduction (gazików spirytusowych, wody do iniekcji, bandaży, prezerwatyw i innych). Zadanie było realizowane również poprzez prowadzenie z klientami zajęć o charakterze motywującym do leczenia lub przynajmniej do zmiany sposobów przyjmowania narkotyków na mniej szkodliwe. Wszystkie elementy oddziaływań nakierowane były na redukcję zachowań ryzykownych wśród jego adresatów, a tym samym ochronę ich zdrowia.

Zadanie 2.5. Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego.

W województwie małopolskim program leczenia substytucyjnego realizuje: Poradnia Leczenia Uzależnień działająca przy Szpitalu Specjalistycznym im. Ludwika Rydygiera w Krakowie Sp. z o.o., oraz Więzienny Zakład Opieki Zdrowotnej przy ul. Montelupich 7 w Krakowie dla osób pozbawionych wolności z uzależnieniem od opiatów.

Zadanie 2.8 Szkolenie osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji

W ramach konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego pn.: „Profilaktyka i przeciwdziałanie uzależnieniom w 2020 r.”, Województwo Małopolskie udzieliło dotację na realizację jednego projektu.

1 Projekt
<p>Nazwa Podmiotu: Małopolskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „Powrót z U”</p> <p>Tytuł zadania: Konstruowanie, wdrażanie i ewaluacja programów profilaktyki selektywnej i wskazującej wśród osób osadzonych – Szkolenia skierowane do pracowników jednostek podległych pod Okręg Inspektoratu Służby Więziennej w Krakowie</p> <p>Kwota umowy: 22 533 zł (całość z rozdziału 85153 – zwalczanie narkomanii).</p> <p>Odbiorcy: Pracownicy jednostek penitencjarnych podległych pod Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Krakowie - 45 osób.</p> <p>Działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Przeprowadzenie trzech szkoleń w formie wykładowo-warsztatowej, 33 godziny wykładów dot. m.in.: profilaktyki uzależnień, standardów profilaktyki używania substancji psychoaktywnych, konstruowania programów profilaktycznych, • Przeprowadzenie trzech warsztatów, łącznie 30 godzin dotyczących m.in. konstruowania programów z zakresu profilaktyki uzależnień behawioralnych, konceptualizacji badań ewaluacyjnych. <p>Celem głównym programu było zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek penitencjarnych podległych pod Okręgowy Inspektorat Służby Więziennej w Krakowie w obszarze konstruowania, wdrażania i ewaluacji programów profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu sięgania po narkotyki oraz uzależnień behawioralnych wśród osób osadzonych.</p>

4.3 Cel operacyjny 3: Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych

Zadanie 3.4. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

W dniu 27 listopada 2020 r. odbyła się konferencja online dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień powołanych przez Wójtów (Burmistrzów, Prezydentów Miast) z terenu Małopolski przy współpracy z Ekspertem Wojewódzkim ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Celem konferencji było podniesienie kompetencji osób realizujących zadania związane z problematyką uzależnień. W spotkaniu wzięło udział ponad 40 uczestników. Konferencję otworzył Pan Łukasz Smółka Wicemarszałek Województwa Małopolskiego. Podczas narady zostały zaprezentowane wykłady oraz przeprowadzone warsztaty o tematyce: Europejski Raport Narkotykowy 2020 a sytuacja w Polsce, Planowane zmiany legislacyjne w programach przeciwdziałania uzależnieniom, Wpływ COVID-19 na system pomocy osobom uzależnionym w Polsce i w Europie, Wyniki ESPAD 2019 i płynące z badania wnioski dla profilaktyki, Zasady zlecania zadań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w świetle obowiązujących przepisów.

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego.

Zadanie 3.6. Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Uchwałą Nr 41/15 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 20 stycznia 2015 roku powołana została Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. Rada zgodnie z założeniami Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, stanowi organ opiniodawczo – doradczy Marszałka Województwa Małopolskiego i działa społecznie, wykorzystując najlepsze doświadczenia swoich Członków w zakresie monitorowania i koordynowania realizacji poszczególnych celów operacyjnych wyżej wymienionych Programów. W skład Rady wchodzi m.in. eksperci z głosem doradczym, którzy uczestniczyli w pracach Zespołu Zadaniowego ds. opracowania Wieloletnich Programów Wojewódzkich tj.: Małopolskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2014-2020 oraz Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2020, który został powołany Zarządzeniem nr 27/2013 Marszałka Województwa Małopolskiego z dnia 8 marca 2013 roku. Zespół działał do czasu przyjęcia Programów.

Małopolska Rada ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom składająca się z przedstawicieli reprezentujących różne instytucje publiczne, stanowi istotny organ opiniodawczo-doradczy w zakresie monitorowania i koordynowania realizacji poszczególnych celów operacyjnych wojewódzkich programów w obszarze uzależnień. W 2020 roku z uwagi na sytuację epidemiologiczną związaną z rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-Co.V-2 spotkania Rady nie odbyły się. W dniu 29 grudnia 2020 roku odbyło się spotkanie robocze online z przedstawicielami Rady, na którym omówiono kwestię organizacji prac nad nową edycją Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Uzależnieniom

Zadanie 3.7. Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.

W ramach umowy przekazano kwotę 100 000 zł na realizację zadań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego. Szczegółowe sprawozdanie z działalności Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego za rok 2020 zostało przedstawione odrębnie jako załącznik nr 2 do Raportu.

Podsumowanie

W 2020 roku cele oraz zadania w ramach Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021 były realizowane przez Samorząd Województwa oraz innych realizatorów tj. instytucje oraz podmioty czynnie zaangażowane w działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w obszarze uzależnień.

W roku 2020 odnotowano wzrost środków finansowych przeznaczonych przez Małopolski Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia na leczenie uzależnień i współuzależnień na terenie województwa małopolskiego. W 2020 roku wydatkowano na ten cel kwotę 45 966 702,79 zł, a w 2019 roku była to kwota 44 051 736,59 zł. Największe nakłady finansowe w 2020 roku przeznaczone były na leczenie stacjonarne w dalszej kolejności na ambulatoryjne, a następnie na świadczenia udzielane w trybie dziennym. Na podstawie danych oraz informacji uzyskanych z Narodowego Funduszu Zdrowia na temat kolejek oczekujących na świadczenia medyczne w placówkach stacjonarnego leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych można stwierdzić, że obecny poziom finansowania zabezpiecza potrzeby i gwarantuje dostępność do leczenia osobom uzależnionym.

Samorząd Województwa w 2020 roku na realizację zadań bieżących przeznaczył łącznie z tzw. „korkowego” 2 691 112,69 zł (w tym 464 356,85 zł z paragrafu 85153 – zwalczanie narkomanii oraz 2 226 755,84 zł z paragrafu 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi), a także 139 615,60 zł ze środków budżetu województwa, co dało łączną kwotę 2 830 728,29 zł.

Samorządy gminne Województwa Małopolskiego w 2019 roku na przeciwdziałanie alkoholizmowi i zwalczanie narkomanii wydatkowały kwotę 75 013 802,82 zł z czego 50 833 912,17 zł przeznaczono na pomoc dzieciom z rodzin z problemem uzależnienia (dane za 2020 będą dostępne w terminie późniejszym).

Według danych z Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie wynika, że przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2020 roku wyniosła:

Przestępczość „narkotykowa” na terenie Małopolski w 2020 roku:

- Przestępstwa stwierdzone – 8 443 (9 693 w 2019 roku) mniej o 1 250,
- Przestępstwa wykryte (% wykrycia) – 98,1 (98,1 w 2019 roku) bez zmian,
- Czyny karalne nieletnich – 890 (864 w 2018 roku) mniej o 44.

Najwięcej przestępstw stwierdzonych z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w 2020 roku wykazały niżej wymienione jednostki Policji:

- KMP Kraków – 2 675 przestępstw stwierdzonych (2 307 w 2019 roku) wzrost o 368,
- KPP Brzesko – 993 przestępstwa stwierdzone (916 w 2019 roku) wzrost o 77,
- KPP Oświęcim – 617 przestępstw stwierdzonych (1 408 w 2019 roku) spadek o 791,
- KMP Nowy Sącz – 568 przestępstw stwierdzonych (698 w 2019 roku) spadek o 130,
- KPP Gorlice – 464 przestępstwa stwierdzone (1 156 w 2019 roku) spadek o 692,
- KPP Kraków – 423 przestępstwa stwierdzone (335 w 2019 roku) wzrost o 88,
- KMP Tarnów – 403 przestępstwa stwierdzone (391 w 2019 roku) wzrost o 12,
- KPP Bochnia – 336 przestępstw stwierdzonych (533 w 2019 roku) spadek o 197,
- KPP Nowy Targ – 310 przestępstw stwierdzonych (99 w 2019 roku) wzrost o 211.

Ogółem podejrzanych – 2 514 (2 603 w 2019 roku) spadek o 89, w tym:

- nieletni sprawcy – 84 (130 w 2018 roku) spadek o 46,
- zatrzymani na gorącym uczynku – 1 247 (1 348 w 2019 roku) spadek o 101,
- tymczasowo aresztowani – 102 (100 w 2019 roku) wzrost o 2.

Udział nieletnich sprawców w ogólnej liczbie osób podejrzanych w 2020 roku wyniósł 3,34% (5 % w 2019 roku).

Z danych z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie wynika, że w 2020 roku przeprowadzono 3 kontrole (74 kontrole w 2019 roku) w związku z wprowadzaniem do obrotu produktów, co do których zachodziło uzasadnione podejrzenie, że stwarzają zagrożenie dla życia i zdrowia. W związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano łącznie 6 decyzji administracyjnych. Na podmioty, które złamały zakaz wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków

zastępczych, w 2020 r. nałożone zostały kary pieniężne w łącznej kwocie 40 000 zł (90 000 zł w 2019 roku).

Z danych Ośrodka Kontroli Zatruc w Warszawie za 2019 rok (dane za 2020 rok będą dostępne w II kwartale 2021 roku) z obszaru województwa małopolskiego zgłoszono 59 przypadków interwencji medycznych związanych z użyciem „dopalaczy”, nowych substancji psychoaktywnych czy środków zastępczych (w 2018 r. było 158 przypadków). Wśród zgłoszeń z całej Małopolski, kobiety stanowiły 11,9%, mężczyźni 88,1%. Najwięcej zgłoszeń bo aż 36 pochodziło z powiatu nowosądeckiego. W Małopolsce były łącznie 203 przypadki zatruc, w tym 59 nowymi substancjami psychoaktywnymi, a 144 narkotykami klasycznymi.

W województwie małopolskim w 2020 roku funkcjonował Punkt Konsultacyjno-Diagnostyczny w Krakowie przy Placu Szczepańskim 3. W Punkcie bezpłatnie i anonimowo można było wykonać testy na obecność wirusa HIV. Prowadzone były też rozmowy okołotestowe oraz poradnictwo w zakresie ryzykownych zachowań seksualnych. W 2020 roku z uwagi na sytuację epidemiczną w kraju i zamknięcie Punktu Konsultacyjno-Diagnostycznego w okresie od 12.03.2020 r. do 31.05.2020 r. nastąpił spadek liczby wykonanych badań w stosunku do roku 2019. W roku 2019 wykonano badań 2 583, w wyniku których stwierdzono 43 zakażeń wirusem HIV, natomiast w 2020 roku badanie wykonało 1254 osoby, w których wykryto 13 zakażeń wirusem HIV.

Efekty działań podejmowanych przez Samorząd Województwa Małopolskiego w 2020 roku na rzecz przeciwdziałania narkomanii.

W 2020 r. Samorząd Województwa realizując cele operacyjne Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii wspierał działania profilaktyczne oraz edukacyjne wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych. Realizowane były działania na rzecz rozwoju pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom. Rozwijana oraz wzmacniana była współpraca z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Cele operacyjne, w ramach środków finansowych budżetu województwa realizowane były poprzez ogłoszenie konkursu ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego w obszarze uzależnień. Jednocześnie zostały dofinansowane działania realizowane przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego czy wsparcie rozwoju placówek leczenia uzależnień.

Podjęte działania przełożyły się na:

- Wsparcie na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych, będących w nawrocie choroby bądź zagrożonych nawrotem, poprzez zmianę postawy życiowej z biernej na aktywną, integrację, nauczanie zdrowego stylu życia i włączenie społeczne,
- Przeciwdziałanie narkomanii skierowane do osób skazanych bądź opuszczających jednostki penitencjarne używających narkotyków m.in. poprzez pracę indywidualną, budowanie motywacji do zmian, pomoc w kontaktach z placówkami leczniczymi, wsparcie w powrocie do funkcjonowania w warunkach wolnościowych oraz wsparcie dla członków ich rodzin, w tym dzieci,
- Objęcie wsparciem grupy dzieci i młodzieży szkodliwie używających, uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem od substancji psychoaktywnych poprzez spotkania ze specjalistą terapii uzależnień, zajęcia warsztatowe, interwencje kryzysowe, treningi umiejętności społecznych, mające na celu zmotywowanie ich do ograniczenia podejmowania zachowań ryzykownych, nabycie umiejętności społecznych, oraz wsparcie ich rodziców/opiekunów prawnych poprzez edukację, wzrost umiejętności rodzicielskich, umiejętności reagowania w sytuacjach sięgania przez dziecko po substancje psychoaktywne,
- Objęcie programami profilaktycznymi grupy młodzieży szkolnej, rodziców, oraz nauczycieli, pedagogów, pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych poprzez zwiększenie świadomości i wiedzy na temat skutków sięgania po substancje psychoaktywne w młodym wieku, a przy tym wzmocnienie czynników chroniących,

- Objęcie ok. 1,5 tysiąca młodzieży, młodych dorosłych, uczestników imprez w klubach, na festiwalach, którzy używają narkotyków w sposób okazjonalny bądź wykazują oznaki uzależnienia profilaktyką podejmowania zachowań ryzykownych, edukacją na temat substancji psychoaktywnych, ofert pomocowych czy prawa narkotykowego,
- Opracowanie i dystrybucja 2 tys. egzemplarzy broszury pt. *Zagrożenia związane z używaniem marihuany i syntetycznych kannabinoidów* będącego narzędziem ułatwiającym lub umożliwiającym pracę edukacyjną, profilaktyczną i wychowawczą z młodzieżą w okresie inicjacji narkotykowej. Broszura skierowana jest do grup zawodowych takich jak nauczyciele szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodzice, pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, lekarze, pielęgniarki, psycholodzy, wychowawcy placówek opiekuńczych,
- Poprawę warunków leczenia pacjentów i pracy personelu poprzez rozwój czterech placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych stacjonarnych i ambulatoryjnych tj. zakup niezbędnego sprzętu, remont, modernizacja, rozbudowa oddziału dziennego, oddziału detoksykacji i leczenia uzależnień, poradni leczenia uzależnień,
- Adaptację społeczną osób uzależnionych w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, osiągnięcie pełnej samodzielności, podniesienie kwalifikacji zawodowych, utrzymanie zmian po terapii leczenia uzależnień poprzez zapewnienie mieszkania na okres jednego roku,
- Zwiększenie dostępności i poszerzenie oferty programu ograniczania redukcji szkód zdrowotnych dla ponad 2,8 tys. osób używających narkotyków lub uzależnionych w ramach noclegowni dla osób uzależnionych oraz centrum zintegrowanej pomocy i redukcji szkód DROP-IN poprzez zapewnienie noclegu lub pobytu dziennego, wyżywienia, środków higieny, pomocy w leczeniu uzależnień, pomocy prawnej i możliwości wdrażania wobec tych osób działań edukacyjnych,
- Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek penitencjarnych w obszarze konstruowania, wdrażania i ewaluacji programów profilaktyki selektywnej i wskazującej z zakresu sięgania po narkotyki oraz uzależnień behawioralnych wśród osób osadzonych,
- Rozwój kadr poprzez organizację szkoleń dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień działających w gminach województwa małopolskiego, szkoleń dla terapeutów uzależnień oraz realizatorów rekomendowanego programu profilaktycznego Unplugged,
- Wzmocnienie współpracy z instytucjami działającymi w obszarze uzależnień poprzez organizację spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy, w których wzięli udział przedstawiciele: Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM, Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Małopolskiego Stowarzyszenia Prabcja, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Krakowie, Wojewódzkiej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Krakowie, Miejskiego Centrum Profilaktyki Uzależnień, Poradni Stowarzyszenia MONAR w Krakowie, Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej, Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Centrum Profilaktyki i Edukacji Społecznej Parasol, Małopolskiego Ośrodka Fundacji Praesterno, Fundacji Harcerstwa Polskiego Schronisko Głodówka, Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii, Fundacji Pozytywnej Profilaktyki.

W 2020 roku działania Samorządu województwa skierowane były do szerokiej i zróżnicowanej grupy odbiorców zarówno z zakresu profilaktyki wskazującej, selektywnej i uniwersalnej, edukacji dzieci i młodzieży, rodziców, pedagogów, działania dotyczące redukcji szkód, podnoszenia kwalifikacji oraz rozwoju placówek.

Rekomendacje:

- Wzmocnienie działań Samorządu Województwa Małopolskiego w kierunku zwiększenia liczby gmin aktywnie uczestniczących w spotkaniach pełnomocników celem wymiany doświadczeń oraz aktualizacji wiedzy z zakresu problemów narkotykowych.
- Dalsze wspieranie programów profilaktycznych rekomendowanych przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii.
- Prowadzenie działań edukacyjnych dla różnych grup zawodowych dotyczących substancji psychoaktywnych oraz występujących szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych oraz poznania motywów ich używania celem opóźnienia inicjacji i ograniczenia rozmiarów zjawiska.
- Kontynuacja realizacji konkursów ofert oraz ofert w procedurze art. 19a ustawy o działalności pożytku publicznego tzw. „małych grantów” ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uniwersalnej, selektywnej oraz wskazującej.
- Zwiększenie wiedzy rodziców, nauczycieli, pedagogów oraz ich kompetencji wychowawczych w obszarze narkotyków, „dopalaczy” i ich rzeczywistej szkodliwości.
- Wczesne podejmowanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży uwzględniających doświadczenia i wiedzę obejmowanych adresatów, a prowadzonych tylko przez kompetentne osoby. Treści profilaktyczne powinny unikać moralizowania, oceniania, powinny być dopasowane do wieku odbiorców, mieć atrakcyjną formułę, a jednocześnie mają być oparte na informacjach, które mają uzasadnienie naukowe. Wykorzystanie materiałów kampanii „Włącz myślenie” do działań profilaktycznych.
- Zwiększenie pomocy socjalnej/ społecznej świadczonej na rzecz problemowych użytkowników narkotyków po leczeniu odwykowym, która pozwoli im powrócić do społeczeństwa oraz pełnić przez nich role społeczne.
- Kontynuacja współpracy międzyinstytucjonalnej celem wymiany informacji na temat możliwości jakimi dysponują konkretne instytucje w kontekście pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym oraz realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Powyższe rekomendacje mają na celu poprawę sytuacji w regionie poprzez zwiększenie adekwatnych działań na rzecz profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz podniesienie efektywności wydatkowania środków finansowych przeznaczonych na realizację Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. Dodatkowo załącznik nr 3 zawiera rekomendacje Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.

ZAŁĄCZNIKI:**Załącznik nr 1 Zrealizowane wskaźniki w 2020 roku w ramach celów oraz zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021.**

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok
Cel 1: Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych	1.1. Wspieranie działalności organizacji pozarządowych i innych podmiotów w obszarze profilaktyki narkomanii, rodzinnej oraz na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Liczba organizacji pozarządowych działających w obszarze profilaktyki narkomanii	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	Samorząd Województwa: W 2020 roku do Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych wpłynęły 24 oferty konkursowe w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, w tym 1 została wycofana.
		Liczba projektów realizowanych w ramach konkursów grantowych		Samorząd Województwa: 18
		Liczba pozostałych projektów realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi		Samorząd Województwa: 1 (mały grant)
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na projekty realizowane przez organizacje pozarządowe		Samorząd Województwa: Na konkurs ofert w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom przeznaczono łącznie 600 000 zł, „mały grant” - 3 000 zł
	1.2. Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV	Liczba zorganizowanych /wspieranych kampanii	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ROPS, Kuratorium Oświaty, Zespół do spraw realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS w Województwie Małopolskim	Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie: 2 Kuratorium Oświaty: 3
		Liczba rozdyskutowanych materiałów		Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie: 9 450 szt.
		Liczba informacji w środkach masowego przekazu		Samorząd Województwa: Na bieżąco zamieszczano informacje nt. wydarzeń/kampanii/akcji profilaktycznych odbywających się na terenie województwa małopolskiego na stronach internetowych: www.profilaktykawmalopolsce.pl , www.malopolska.pl Kuratorium Oświaty: 2
	1.3. Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów	Liczba zorganizowanych/ wspieranych programów	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach	Samorząd Województwa: 8 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 (Unplugged) Policja: 580 Kuratorium Oświaty: 3

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok
		Liczba rozdyskutowanych materiałów	i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Kuratorium Oświaty, Policja	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 20 Policja: 6 300
		Liczba informacji w środkach masowego przekazu		Samorząd Województwa: strony internetowe województwa oraz organizacji pozarządowych, które otrzymały dotację na realizację zadania. Policja: 87
	1.4. Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno-diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na działalność punktów konsultacyjnych	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne	
		Liczba punktów (PKD)		
		Liczba osób, które wykonały anonimowo badania na obecność wirusa HIV		Gminy:: W PKD w Krakowie przyjęto 1254 klientów. Przeprowadzono 1240 testów oraz udzielono 14 porad bez testu. Wykryto 13 przypadków zakażenia wirusem HIV
	1.5. Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV	Liczba zrealizowanych lokalnych diagnoz	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, ROPS, Organizacje Pozarządowe	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (Analizy trendów w zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w woj. małopolskim, Raport Podejrzenia zatruc NSP)
		Liczba opracowanych analiz/diagnoz		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (Analiza trendów w zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w woj. małopolskim, Raport Podejrzenia zatruc NSP)
	1.6. Gromadzenie i udostępnianie informacji na temat programów profilaktyki narkomanii – bank dobrych praktyk- rozwijanie strony internetowej Województwa Małopolskiego dotyczącej profilaktyki	Liczba informacji zgromadzonej na stronie internetowej	Samorząd Województwa, Organizacje Pozarządowe	Samorząd Województwa: 8 (www.profilaktykawmalopolsce.pl/przeciw-uzależnieniom)
		Liczba osób, które odwiedziły stronę internetową dotyczącą profilaktyki		Samorząd Województwa: - www.profilaktykawmalopolsce.pl – 665 663
	1.7. Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii	Liczba opracowanych materiałów	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Policja, Stacje Sanitarne-Epidemiologiczne, Organizacje Pozarządowe	Organizacje pozarządowe z dotacji województwa małopolskiego: 1 Policja: 3
		Liczba rozdyskutowanych materiałów		Organizacje pozarządowe: 1 500 szt. Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 4 240 (4100 broszur broszury „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i NPS”, 100 szt. czasopisma „Serwis informacyjny” Uzależnienia, 20 kpl. materiałów dla prowadzących program Unplugged) Policja: 2 200 Wojewódzka Stacja Sanitarne-Epidemiologiczna w Krakowie: przekazano materiały w formie online
		Liczba i wykaz podmiotów, które otrzymały materiały		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 32 , tj. 19 Powiatowych Stacji Sanitarne-Epidemiologicznych z przeznaczeniem do rozdyskutowania na terenie placówek szkolno-wychowawczych (łącznie 982 placówki), Wojewódzka Stacja Sanitarne-Epidemiologiczna (z przeznaczeniem na konferencje i szkolenia), Poradnia MONAR w Krakowie, Zespół

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok
				KSS Kraków, Zespół KSS Nowy Sącz, Zespół KSS Tarnów, KWP w Krakowie, MCPU w Krakowie, PCPR Kraków, PCPR Nowy Targ, PCPR Nowy Sącz, PCPR Gorlice, PCPR Tarnów, UP w Krakowie Policja: 40 Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie: członkowie Zespołu ds. Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom i Zwalczenia AIDS w Małopolsce
Cel 2: Rozwój systemu pomocy osobom uzależnionym od narkotyków, zachowań behawioralnych oraz ich rodzinom	1.8. Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów	Liczba zrealizowanych projektów przy współudziale mediów Wykaz mediów, z którymi nawiązano współpracę Liczba konferencji prasowych	Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe	
	2.1. Rozwijanie oferty szkoleniowej Małopolskiego Ośrodka Szkolenia Terapeutów Uzależnień (MOSTU), skierowanej do osób profesjonalnie pomagającym pacjentom uzależnionym i członkom ich rodzin w zakresie uzależnienia od środków psychoaktywnych i uzależnień behawioralnych	Liczba zrealizowanych szkoleń Liczba uczestników szkoleń Liczba opracowanych i opublikowanych materiałów edukacyjnych	WOTUW, specjaliści/eksperci w dziedzinie uzależnienia od narkotyków	WOTUW: 1 (szkolenie terapeutów uzależnień ubiegających się o certyfikat specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień w ramach MOSTU przy Szpitalu Klinicznym im. dr J. Babińskiego SPU 2020/2021) WOTUW: 20 (SPU 2020/2021) WOTUW: materiały edukacyjne dla uczestników szkolenia przesłane online
	2.2. Rozwój placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych: stacjonarnych i ambulatoryjnych dla dorosłych oraz dzieci i młodzieży (w tym z problemem uzależnień behawioralnych).	Liczba placówek stacjonarnych i ambulatoryjnych spełniających standardy techniczne określone w Rozporządzeniu MZ z dnia 26.06.2012 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą. Średni czas oczekiwania na przyjęcie w placówkach ambulatoryjnego i stacjonarnego leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych	Samorząd Województwa, WOTUW, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	WOTUW: Placówki stacjonarne leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych- 2, Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych- 2, Poradnie leczenia uzależnień– 39, Poradnie terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol – 5, Dzienny oddział terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych – 5, Poradnie terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży – 4 Samorząd Województwa: Średni czas oczekiwania wynosi do 5 dni (jedynie w Szpitalu Wojewódzki im. Św. Łukasza Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Tarnowie, Oddział Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia ok. 6 miesięcy), brak kolejek w opiece dziennej jak i całodobowej w przypadkach pilnych WOTUW: Placówki ambulatoryjne: na bieżąco, placówki stacjonarne: na bieżąco

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok	
		Liczba placówek stacjonarnych i ambulatoryjnych		WOTUW: Oddział stacjonarny terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych – 2, Oddział detoksykacyjny – 2, Poradnie leczenia uzależnień – 39, Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują prace z uzależnieniami od środków innych niż alkohol – 5,	
		Liczba placówek dla dzieci i młodzieży		WOTUW: Poradnie terapii uzależnień od alkoholu dla dzieci i młodzieży - 4	
		Liczba placówek, które otrzymały wsparcie merytoryczne i finansowe		Samorząd Województwa: 4 (Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach, Szpital Kliniczny im. dr J. Babińskiego SP ZOZ w Krakowie, w Szpital Specjalistyczny im. L. Rydygiera w Krakowie - Poradnia Leczenia Uzależnień, Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie)	
2.3. Poprawa bazy lokalowej ośrodków leczenia i pobytu osób uzależnionych od środków psychoaktywnych bądź budowa nowego ośrodka (przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania)	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na dofinansowanie poprawy stanu bazy lokalowej ośrodków leczenia i pobytu osób uzależnionych	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Organizacje Pozarządowe WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego			
	Liczba placówek, które otrzymały wsparcie finansowe i merytoryczne i/lub liczba nowych ośrodków				Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 4 (wsparcie merytoryczne)
	Liczba placówek, które spełniają standardy dotyczące warunków pobytu i leczenia osób uzależnionych				WOTUW: Placówki stacjonarne leczenia uzależnień od substancji psychoaktywnych- 2, Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych- 2, Poradnie leczenia uzależnień– 39, Poradnie terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol – 5, Dzienny oddział terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych – 5, Poradnie terapii uzależnień dla dzieci i młodzieży – 4
2.4. Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV	Liczba programów	Samorząd Województwa, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego		Samorząd województwa/Organizacje pozarządowe: 3	
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie programów pomocy			Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (wsparcie merytoryczne) Samorząd województwa: 135 334 zł	
2.5. Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego	Liczba programów	Samorząd Województwa, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego		Samorząd Województwa: 2 (na terenie województwa istnieją 2 placówki oferujące program leczenia substytucyjnego).	
	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie programów pomocy			Samorząd Województwa: Nie przeznaczono środków finansowych na wspieranie programów pomocy.	

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok	
	2.6. Wspieranie rozwoju i modernizacji bazy ośrodków prowadzących postrehabilitację oraz reintegrację społeczną, zawodową osób w trakcie i po zakończeniu terapii	Liczba ośrodków, które otrzymały wsparcie finansowe	Samorząd Województwa, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego		
		Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych na wspieranie ośrodków			
	2.7. Prowadzenie szkoleń z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV w szczególności dla lekarzy POZ, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej	Liczba przeprowadzonych szkoleń	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Placówki Leczenia Uzależnień, Organizacje Pozarządowe	Placówki Leczenia Uzależnień: -	
		Liczba uczestników szkoleń		Placówki Leczenia Uzależnień: -	
		Liczba rozdyskrebowanych materiałów edukacyjnych		Placówki Leczenia Uzależnień: -	
	2.8. Szkolenie osób o zawodach niemedycznych mających kontakt z osobami stosującymi substancje psychoaktywne w zakresie podejmowania właściwych interwencji	Liczba przeprowadzonych szkoleń	WOTUW, Izby Lekarskie i Pielęgniarskie, Kolegium Lekarzy Rodzinnych, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Organizacje Pozarządowe	Organizacje pozarządowe z dotacji województwa małopolskiego: 1	
		Liczba uczestników szkoleń		Organizacje pozarządowe: 45	
		Liczba rozdyskrebowanych materiałów edukacyjnych		Organizacje pozarządowe: materiały online dla 45 os.	
	Cel 3: Rozwój oraz wzmocnienie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych	3.1. Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń	Liczba zorganizowanych konferencji i seminariów	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Placówki Leczenia Uzależnień, Organizacje Pozarządowe, Kuratorium Oświaty	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 5 WOTUW: 2 Placówki Leczenia Uzależnień: 1
			Liczba uczestników konferencji i seminariów		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 135 osób WOTUW: 240 osób Placówki Leczenia Uzależnień: 31
		3.2. Rozwijanie i inicjowanie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów narkotykowych	Liczba inicjatyw partnerskich krajowych i zagranicznych	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy Powiatowe, Policja	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 4 Policja: 2
			Liczba partnerów krajowych i zagranicznych		Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 Policja: 4
Liczba wizyt studyjnych i staży					
Liczba wspólnie realizowanych projektów			Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 4 Policja: 1		
3.3. Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników		Liczba badań i szacunków	WOTUW, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego, Samorządy Gminne, Samorządy	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 1 Policja: 1	

Cel	Zadania	Wskaźniki	Realizatorzy	2020 rok
	problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych		Powiatowe, Policja	
	3.4. Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych dla samorządów gminnych Liczba konferencji, seminariów i szkoleń organizowanych dla pełnomocników ds. uzależnień samorządów gminnych	Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 12 948,30 zł (na organizację szkolenia i konferencji dla pełnomocników gminnych ds. uzależnień) Samorząd Województwa: 1 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2 (w tym 1 przy współorganizacji z Departamentem Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych)
	3.5. Wspieranie samorządów powiatowych w realizacji zadań z obszaru promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień	Wysokość nakładów finansowych przeznaczonych dla samorządów powiatowych Liczba projektów zrealizowanych dla powiatów	Samorząd Województwa	Samorząd Województwa: Nie przeznaczono środków finansowych dla samorządów powiatowych. Samorząd Województwa: Nie realizowano projektów dla samorządów powiatowych.
	3.6. Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii	Liczba konferencji i seminariów Liczba uczestników konferencji i seminariów Liczba instytucji biorących udział w konferencjach i seminariach	Samorząd Województwa, Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego	Samorząd Województwa: 1 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 2. Samorząd Województwa: uczestniczył w spotkaniach jako jeden z przedstawicieli platformy, zorganizowanie 1 roboczego spotkania online części członków Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom – łącznie w spotkaniu wzięło udział 10 os. Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 37 Samorząd Województwa: 5 Ekspert Wojewódzki ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego: 17
	3.7. Rozwijanie i wspieranie działań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych - zarządzanie i koordynacja Programu	Nakłady finansowe na koordynację i realizację Programu Liczba oraz zakres zrealizowanych zadań	Samorząd Województwa	Samorząd Województwa: 100 000,00 zł Samorząd Województwa: Szczegółowe sprawozdanie z działalności Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego za rok 2020 stanowi załącznik nr 2 do raportu.

Źródło: Opracowanie własne Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM na podstawie przesłanych danych z poszczególnych instytucji.

Załącznik nr 2. Sprawozdanie z realizacji zadań w roku 2020 przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

Ekspert Wojewódzki do Spraw Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ EKSPERTA WOJEWÓDZKIEGO DS. INFORMACJI O NARKOTYKACH I NARKOMANII WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIGO W ROKU 2020

Do zadań Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii, realizowanych na terenie Małopolski ze środków określonych w budżecie samorządu województwa, należy:

1. Zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej, oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych.
2. Prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników.
3. Gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie baz danych dotyczących narkotyków i narkomanii.
4. Formułowanie wniosków sprzyjających kształtowaniu adekwatnej do sytuacji strategii reagowania na problem narkomanii.
5. Gromadzenie i udostępnianie publikacji na temat narkotyków i narkomanii.
6. Gromadzenie i analiza informacji dotyczących nowo pojawiających się trendów w używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych i środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

Zadania z zakresu monitorowania problemów narkotykowych w Małopolsce zawarte są w Małopolskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021, a zwłaszcza w celu operacyjnym nr 3, który brzmi: **Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych** oraz w zadaniach Programu, tj.:

Zadanie 1.2 Prowadzenie i inicjowanie edukacyjnych kampanii społecznych w obszarze przeciwdziałania używaniu substancji psychoaktywnych, zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi oraz zapobiegania zachowaniom ryzykownym w obszarze zakażenia wirusem HIV.

Zadanie 1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.

Zadanie 1.4 Wspieranie rozwoju punktów konsultacyjno- diagnostycznych prowadzących bezpłatnie działania profilaktyczne oraz anonimowo badania na obecność wirusa HIV.

Zadanie 1.5 Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV.

Zadanie 1.7 Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.

Zadanie 1.8 Współpraca z mediami w zakresie upowszechniania wiedzy na temat narkomanii i związanych z nią problemów.

Zadanie 2.3 Poprawa bazy lokalowej ośrodków leczenia i pobytu osób uzależnionych od środków psychoaktywnych bądź budowa nowego ośrodka (przy wykorzystaniu różnych źródeł finansowania).

Zadanie 2.4 Wspieranie programów pomocy terapeutycznej oraz redukcji szkód dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych, w tym zakażonych wirusem HIV, HBV i/lub HCV.

Zadanie 2.5 Wspieranie różnych form programów leczenia substytucyjnego.

Zadanie 2.6 Wspieranie rozwoju i modernizacji bazy ośrodków prowadzących postrehabilitację oraz reintegrację społeczną, zawodową osób w trakcie i po zakończeniu terapii.

Zadanie 2.7 Prowadzenie szkoleń z zakresu problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych w tym wpływu na funkcjonowanie bliskich oraz ryzykiem zakażenia wirusem HIV w szczególności dla lekarzy POZ, lekarzy specjalistów medycyny rodzinnej.

Zadanie 3.1 Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń.

Zadanie 3.2 Rozwijanie i inicjowanie współpracy międzyregionalnej i zagranicznej celem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w rozwiązywaniu problemów narkotykowych.

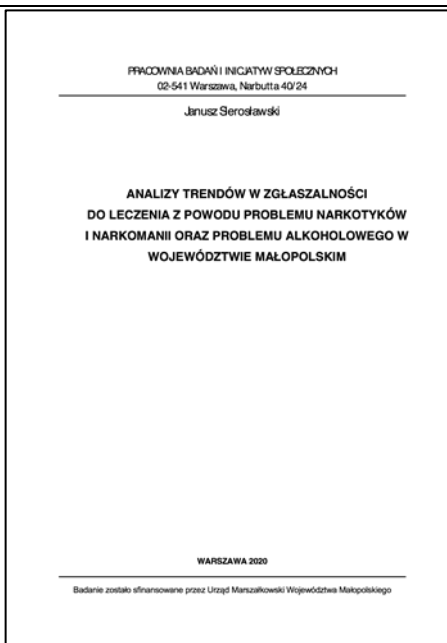
Zadanie 3.3 Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych.

Zadanie 3.4 Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią.

Zadanie 3.6 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.

Szczegółowy zakres zadań realizowanych przez Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w 2020 roku

Cel operacyjny	Nazwa zadania
<p>Cel 1. Wspieranie działań profilaktycznych oraz edukacyjnych wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w obszarze problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych.</p>	<p>Zadanie 1.3 Wspieranie programów oraz działań w obszarze profilaktyki narkomanii skierowanych do dzieci, młodzieży, studentów oraz rodziców i opiekunów.</p> <p>Zadanie 1.5. Diagnozowanie problemów i zjawisk społecznych istotnych w obszarze używania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz zagrożeń zakażeniem wirusem HIV</p> <p>Zadanie 1.7 Opracowywanie i udostępnianie materiałów edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zlecono sporządzenie raportu pn. „Zgłoszenia podejrzeń zatruciu nowymi substancjami psychoaktywnymi („dopalaczami”) na terenie województwa małopolskiego w 2019 r.” 2. Przeprowadzono badanie pn.: „Analizy trendów w zgłaszalności do leczenia z powodu problemu narkotyków i narkomanii oraz problemu alkoholowego w województwie małopolskim”. Badanie miało na celu sformułowanie hipotez na temat dynamiki problemu używania substancji w województwie. Trendy w województwie były analizowane na tle trendów ogólnopolskich z wykorzystaniem metod statystycznych. Dokonano szacunku liczby osób pijących problemowo oraz liczby osób używających problemowo innych substancji psychoaktywnych. Sformułowano również rekomendacje dla regionalnej polityki w obszarze substancji psychoaktywnych. 	

3. Rozdystrybuowano materiały pozyskane z Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz innych podmiotów, tj.
- materiały dla prowadzących program profilaktyczny Unplugged podczas zorganizowanego spotkania,
  - raport z badań ESPAD oraz raport dotyczący analizy podejrzeń zatruc NPS drogą mailową,
  - czasopismo „Serwis Informacyjny – Uzależnienia” podczas organizowanych spotkań,
  - dodruk 5000 szt. oraz dystrybucja 4100 szt. broszury „Zagrożenia związane z używaniem narkotyków i NPS”. Broszurę przekazano do: 19 Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych z przeznaczeniem do rozdystrybuowania na terenie placówek szkolno-wychowawczych (łącznie 982 placówki), Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej (z przeznaczeniem na konferencje i szkolenia), Poradni MONAR w Krakowie, Zespołu KSS Kraków, Zespołu KSS Nowy Sącz, Zespołu KSS Tarnów, KWP w Krakowie, MCPU w Krakowie, PCPR Kraków, PCPR Nowy Targ, PCPR Nowy Sącz, PCPR Gorlice, PCPR Tarnów, UP w Krakowie.

<p>Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Zadanie 3.1 Organizacja konferencji i seminariów poświęconych zdobywaniu nowej wiedzy i wymianie doświadczeń. Zadanie 3.4 Wspieranie i udzielanie pomocy samorządom gminnym w realizacji zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią. Zadanie 3.6 Rozwijanie platformy współpracy pomiędzy instytucjami celem rozwijania systemu informacji o narkotykach i narkomanii.</p>
<p>1. Zorganizowanie i prowadzenie spotkania dla Gminnych Pełnomocników ds. Uzależnień w dn. 14-15.07.2020r. w Zakopanem. pt. „Podstawowe zagadnienia z zakresu uzależnień behawioralnych”. W spotkaniu wzięło udział 23 pełnomocników.</p>	

Zdjęcie: Departament Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM

2. Opracowanie programu merytorycznego konferencji dla Pełnomocników Gminnych ds. Uzależnień, która odbyła się 27.11.2020r. online, finansowanie wykładów, moderowanie. Celem spotkania było przedstawienie aktualnego Europejskiego Raportu Narkotykowego, zapoznanie uczestników z planowanymi zmianami legislacyjnymi w kontekście programów przeciwdziałania uzależnieniom. Poruszono ponadto kwestie wpływu pandemii COVID-19 na system pomocy osobom uzależnionym w Europie i Polsce. W spotkaniu wzięły udział 43 osoby.
3. Zorganizowanie szkolenia online pn. „Podstawowe zagadnienia z zakresu uzależnień od gier hazardowych” we współpracy z WOTUW w dn. 12-13.12.2020r. W spotkaniu wzięło udział 9 osób dla terapeutów uzależnień.
4. Współpraca przy organizacji konferencji online 16.11.2020r. online pn. „Samorząd, NGO, Szkoła - współpraca dla jakości. 2.0” realizowanej przez Fundację Pozytywnej Profilaktyki na zlecenie KBPN.
5. Zorganizowanie szkolenia online w dn. 28-29.12.2020r. dla realizatorów programu profilaktycznego Unplugged we współpracy z Fundacją Pozytywnej Profilaktyki. W spotkaniu udział wzięło 20 osób.
6. Przygotowanie i moderowanie spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy:
  - 22-23.06.2020r., w spotkaniu wzięły udział 23 osoby. Celem spotkania była wymiana doświadczeń oraz dobrych praktyk związanych z pracą w okresie pandemii COVID-19.
  - 17.12.2020r. online, w spotkaniu wzięło udział 14 osób. Podczas spotkania kierownik CINN przedstawił m.in. raport Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii, międzynarodowe wyniki badania młodzieży ESPAD oraz wyniki badań dotyczących wpływu pandemii na system pomocy osobom uzależnionym w Polsce. Ważnym punktem spotkania była również dyskusja na temat rekomendacji do realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.

Zadanie 3.3 Monitorowanie i prowadzenie badań i szacunków liczby osób uzależnionych, eksperymentujących z narkotykami i użytkowników problemowych oraz zjawiska uzależnień behawioralnych.

1. Agregacja danych z realizacji gminnych programów przeciwdziałania narkomanii: zbieranie danych do opracowania raportu wojewódzkiego na temat sytuacji narkotykowej w Małopolsce (165 gmin przesłało sprawozdania).
2. Bieżąca współpraca z instytucjami w celu:
  - Pozyskiwania danych,

<ul style="list-style-type: none"> • Współpracy przy organizacji konferencji oraz planowania działań, dzielenia się wiedzą, konsultowania i omawiania potrzeb środowiskowych w zakresie przeciwdziałania narkomanii. <p>3. Rekomendowania wniosków dotyczących kształtowania polityki przeciwdziałania narkomanii w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów narkotykowych.</p> <p>4. Tworzenia sieci współpracy międzyinstytucjonalnej.</p> <p>Efekty działań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uaktualnienie wiedzy na temat sytuacji związanej z rynkiem narkotykowym, problemami oraz osiągnięciami w zakresie realizacji zadań Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. • Organizacja wspólnych konferencji i szkoleń przekładających się na działania profilaktyczne, kształtowania świadomości społecznej i wypracowywania postaw społecznych sprzyjających prozdrowotnemu stylowi życia wśród mieszkańców Małopolski. • Wypracowanie rekomendacji do kształtowania polityki przeciwdziałania problemom związanym z substancjami psychoaktywnymi. 	
<p>Cel 3. Rozwój oraz wzmacnianie współpracy z instytucjami oraz osobami działającymi w obszarze przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnień behawioralnych.</p>	<p>Zadanie 3.7 Rozwijanie i wspieranie Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego w realizacji zadań statutowych – zarządzanie i koordynacja Programu.</p>
<p>Współpraca z Departamentem Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pełnienie dyżurów Eksperskich • Udział w spotkaniach Małopolskiej Rady ds. Przeciwdziałania Uzależnieniom. • Udział w pracach Komisji Konkursowej w sprawie wyboru ofert rekomendowanych do dotacji w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych Województwa Małopolskiego w dziedzinie rozwoju ośrodków leczenia uzależnień w 2020 roku. • Współpraca przy opracowaniu Raportu za rok 2020 z realizacji Małopolskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021. • Planowanie działań bieżących. • Udział w spotkaniach z przedstawicielami Departamentu Rodziny, Zdrowia i Spraw Społecznych UMWM. • Udział w posiedzeniu Komisji Polityki Prorodzinnej i Społecznej WM, • Przygotowanie i konsultacje zmian w budżecie Eksperta na rok 2021 • Współpraca z Wojewódzkim Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia oraz Szpitalem Klinicznym im. dr Józefa Babińskiego – obsługa administracyjno-biurowa, bieżące działania: • Współpraca w zakresie działania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy. • Udział w spotkaniu Kierowników placówek leczenia uzależnień. 	

Rekomendacje Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego oraz uczestników spotkań Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy:

- Tworzenie i wykorzystanie narzędzi do bieżącej diagnozy trendów związanych z używaniem narkotyków w Małopolsce (ze szczególnym uwzględnieniem nasilenia występowania tych zjawisk w poszczególnych powiatach oraz w różnych grupach wiekowych).
- Tworzenie systemu rekomendacji programów profilaktycznych w Małopolsce. Wdrożenie odpowiedniej ewaluacji mającej na celu podniesienie jakości profilaktyki (wykluczenie programów, które są nieaktualne, które nie biorą pod uwagę zmieniających się kanonów pracy terapeutycznej, nowych rekomendowanych metod).

- Wsparcie dla nowatorskich i atrakcyjnych programów profilaktycznych wykorzystujących interaktywne metody prowadzenia z użyciem Internetu do zajęć dla młodzieży szkolnej (różnych grup wiekowych).
- Promowanie programów redukcji szkód jako pragmatycznych oddziaływań wobec użytkowników narkotyków. Zwiększenie dostępu do programów redukcji szkód w grupie okazjonalnych użytkowników narkotyków (programy „partyworkingowe”).
- W dobie epidemii COVID 19 wojewódzki program przeciwdziałania narkomanii nie powinien być „zamknięty”. Powinien być bardziej niż dotychczas elastyczny i pozostawiać możliwości wprowadzania nowych zadań – w zależności od zmieniającej się sytuacji epidemiologicznej. Dynamika sceny narkotykowej (m.in. pojawianie się nowych substancji psychoaktywnych), jak i zjawiska towarzyszące narkomanii (zmiany wzorców przyjmowania narkotyków) mogą powodować, że sztywno przyjęte zadania mogą okazać się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości. Szczególnie należy wziąć pod uwagę możliwość pojawienia się zjawisk, które będą następstwami epidemii i związanych z nią zmian zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych.
- Utrzymanie nadrzędnego celu Programu zawartego w dotychczasowym Małopolskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2014-2021, jakim jest wzmacnianie działań kształtujących prozdrowotny styl życia, ze szczególnym uwzględnieniem redukcji szkód o charakterze rodzinnym, społecznym i zdrowotnym, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
- Istotne również z prewencyjnego (policyjnego) punktu widzenia jest podnoszenie kwalifikacji i rozwój umiejętności zawodowych osób (w tym funkcjonariuszy) zaangażowanych w obszar przeciwdziałania narkomanii – szerokokorozumiana profilaktyka, działania edukacyjne i szkoleniowe dotyczące strategii rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych jak również wczesne rozpoznawanie zagrożeń.
- Ponadto zasadnym jest wypracowanie algorytmu działań prewencyjnych, profilaktycznych - w obliczu utrudnienia bądź uniemożliwienia realizacji działań w okresie wystąpienia zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii – przez pryzmat minionego roku.
- Skonstruowanie konkursu ofert umożliwiającego zakup sprzętu niezbędnego do pracy placówek w czasie pandemii - sprzęt do pracy online (komputery, słuchawki, telefony) oraz doinwestowanie w poprawę łączy internetowych; sprzęt i środki do odkażania pomieszczeń (ozonatory itp.).
- Wzmocnienia wymaga sieć punktów konsultacyjnych dla osób z problemem uzależnienia. Zmniejszająca się liczba klientów tych placówek może sugerować spadek ich atrakcyjności dla klientów.
- Wzrost liczby problemowych użytkowników narkotyków innych niż opioidy wskazywać może na potrzebę podtrzymania i dostosowania oferty z zakresu redukcji szkód do zmieniającego się profilu użytkowników narkotyków.

Załącznik nr 3 Zasoby instytucjonalne w województwie małopolskim w 2020 roku w zakresie leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych.

W województwie małopolskim jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty, województwo) ściśle współpracują z instytucjami, powołanymi by wspomagać realizację zadań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniom od środków psychoaktywnych. Na szczeblu wojewódzkim funkcjonują między innymi następujące jednostki: Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia w Krakowie, Wydział Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Kuratorium Oświaty w Krakowie, Komenda Wojewódzka Policji w Krakowie, Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie, placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych, sądy, prokuratury okręgowe i prokuratury rejonowe. W powiatach na terenie województwa działają między innymi Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej i rehabilitacji społecznej oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Natomiast gminy powołują Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Pełnomocników oraz Koordynatorów gminnych ds. profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom (w tym rozwiązywania problemów alkoholowych). Pomoc można uzyskać także w Ośrodkach Pomocy Społecznej, Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, jak również w punktach konsultacyjnych, placówkach wsparcia dziennego. Realizowane są także spotkania Międzyinstytucjonalnej Platformy Współpracy na rzecz Przeciwdziałania Narkomanii.

Poniżej zaprezentowano wykaz placówek leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol z podaniem adresu i kontaktu – tabela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7.

Tabela 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 - Placówki leczenia uzależnień od środków psychoaktywnych innych niż alkohol w województwie małopolskim w 2020 roku.

Tabela 1.

Oddział leczenia zespołów abstynencyjnych po substancjach psychoaktywnych (detoksykacja)					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Ośrodek Leczniczo-Rehabilitacyjny dla Osób Uzależnionych oddział detoksykacyjny	ul. Suchy Jar 4a, 31-983 Kraków	12 645 06 10
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o.	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ots-sekretariat@rydygierkrakow.pl www.szpitalrydygier.pl	12 646 84 04

Tabela 2.

Oddział stacjonarny terapii uzależnień od substancji psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Monar „Dom Monaru”	ul. Suchy Jar 4, 31-983 Kraków kontakt@dommonarukrakow.pl www.dommonarukrakow.pl	12 645 09 67
2	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Ośrodek Leczenia Terapii i Rehabilitacji Osób Uzależnionych z Nawrotami Choroby „Dom Gwan”	ul. Nadbrzezie 25, 31-983 Kraków dom_gwan@wp.pl	12 681 00 66

Tabela 3.

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Krakowskie Centrum Terapii Uzależnień	ul. Wielicka 73, 30-552 Kraków poradnia@kctu.pl	12 425 57 47
2	M. Kraków	M. Kraków	NZOZ Małopolskie Centrum Profilaktyki i Leczenia Uzależnień	ul. Stoczniovców 7, 30-709 Kraków mcpilu@wp.pl	12 262 95 49
3	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Uniwersytecki w Krakowie. Poradnia Leczenia Uzależnień od Substancji Psychoaktywnych dla Dzieci i Młodzieży	ul. Śniadeckich 3, 31-501 Kraków	12 424 87 56
4	M. Kraków	M. Kraków	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień	ul. Św. Katarzyny 3, 31-063 Kraków poradnia@monar.krakow.pl	12 430 61 35
5	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Poradnia Leczenia Uzależnień	os. Złotej Jesieni 1, 31-826 Kraków ops-sekretariat@rydygierkrakow.pl	12 646 87 83 12 646 83 17

Poradnie leczenia uzależnień, które deklarują pracę z uzależnieniami od środków innych niż alkohol					
6	brzeski	Brzesko	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Brzesku Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Kościuszki 68, 32-800 Brzesko szpital@spzoz-brzesko.pl	14 662 13 20
7	gorlicki	Gorlice	Centrum Terapii Uzależnień w Gorlicach	ul. Szpitalna 10a, 38-300 Gorlice spotuiw@wp.pl ctu@ctu.gorlice.pl	18 352 77 45
8	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień w Nowym Sączu	ul. Waryńskiego 1, 33-300 Nowy Sącz nsodwyk@poczta.fm http://www.szpital-krynica.pl/uzaleznienia-nowysacz	18 440 71 31
9	oświęcimski	Oświęcim	NZOZ Centrum Psychoterapii „Sobrietas”	ul. Powstańców Śląskich 21, 32-600 Oświęcim biuro@nzo.z.sobrietas.pl biuro@sobrietas.pl	33 444 67 16 730 797 794
10	tarnowski	Tuchów	Centrum Zdrowia w Tuchowie	ul. Szpitalna 1, 33-170 Tuchów	14 653 51 01
11	tatrzański	Zakopane	NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień „Rodzina”	ul. Grunwaldzka 5a, 34-500 Zakopane	18 201 72 00
12	M. Kraków	M. Kraków	Parasolowe Centrum Terapii	ul. Rakowicka 10a, 31-511 Kraków mail: info@parasol.org.pl	tel: 12 430 03 18
13	M. Kraków	M. Kraków	Powrót z U. Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych	Ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków powrotzukurakow@wp.pl	Tel. 12 412 77 22. 784 710 162
14	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyczno-Konsultacyjna w Nowym Sączu	Ul. Narutowicza 6, 33-300 Nowy Sącz mail: monarnowysacz@interia.pl	18 443 74 44
15	M. Kraków	M. Kraków	SNZOZ UNIMED Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień	Ul. Młodej Polski 7, 30-131 Kraków	12 637 08 49

Tabela 4.

Oddziały Dienne Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Szpital Specjalistyczny im. Ludwika Rydygiera w Krakowie sp. z o.o. Oddział Dzielny Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	os. Złota Jesień 1, 31-826 Kraków www.szpitalrydygier.pl	12 646 87 33
2	M. Kraków	M. Kraków	Szpitala Uniwersytecki w Krakowie. Oddział Dzielny Leczenia Uzależnień O/K Psychiatrii Dorosłych, Dzieci i Młodzieży	ul. Olszańska 5, 31-000 Kraków	12 422 56 74

Tabela 5.

Ośrodki leczenia uzależnień bliżej niescharakteryzowanych					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	wadowicki	Andrychów	Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Andrychowie	ul. Dąbrowskiego 19, 34-120 Andrychów szpital@szpital.info.pl	33 875 24 46
2	krakowski	Skąpa	Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Skąpie	ul. Krakowska 250, 32-043 Cianowice biuro@przychodnia-skala.pl	12 389 10 56, 12 389 00 00, 12 389 10 05
3	M. Tarnów	M. Tarnów	Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza SP ZOZ w Tarnowie	ul. Lwowska 178a, 33-100 Tarnów hospital@lukasz.med.pl	14 631 50 00

Tabela 6.

Inne placówki pomocowe					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	M. Kraków	M. Kraków	Monar – Noclegownia dla Osób Uzależnionych	ul. Sadowa 113a, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
2	M. Kraków	M. Kraków	Poradnia Profilaktyczno-Społeczna Towarzystwa „Powrót z U”	ul. Bobrowskiego 10, 31-552 Kraków	12 412 77 22
3	tarnowski	Tarnów	Wspólnota Cenacolo - dom w Porębie Radlnej	Poręba Radlna k/Tarnowa	14 679 51 23
5	wielicki	Wieliczka	Hostel – Monar	ul. Sadowa 117A, 32-020 Wieliczka wodowska@interia.pl	606 203 156
6	M. Kraków	M. Kraków	DRPO-IN placówka prowadzona przez MONAR	ul. Krakowska 19, 31-062 Kraków	786 847 747

Tabela 7.

Placówki prywatne					
Lp.	Powiat	Gmina	Nazwa placówki	Adres/e-mail	Telefon kontaktowy
1	krakowski	Liszki	Prywatny Ośrodek Terapii „Wiosenna”	Ściejowice 231, 32-060 Ściejowice	733 175 138
2	krakowski	Świątniki Górne	Prywatny Ośrodek Attente	ul. Krakowska 10, 32-040 Świątniki Górne	603 900 554
3	M. Kraków	M. Kraków	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień „Tęcza”	ul. Tuwima 1 31-581 Kraków	662 225 535
4	chrzanowski	Alwernia	Ośrodek terapii uzależnień „nowe życie”	Ul. Jana III Sobieskiego 12, 32-566 Alwernia	504 106 335
5	limanowski	Niedźwiedź	Prywatne Centrum Terapii Uzależnień „Koninki”	Poręba Wielka 480, 34-735 Niedźwiedź	18 331 72 50
6.	tarnowski	Tarnowiec	Ośrodek Terapii Uzależnień SYMPTOM	ul. Szczytowa 28, 33-112 Tarnowiec	531 01 01 00
7.	M. Nowy Sącz	M. Nowy Sącz	Prywatny Ośrodek Terapii Uzależnień „Słoneczna”	ul. Zabelecka 7, 33-300 Nowy Sącz	514 214 515
8.	Kraków	Lusina	Prywatny Ośrodek Leczenia Uzależnień Nowy Dzień	ul. Św. Floriana 41 30-698 Lusina	729 297 878
9.	Kraków	Kraków	Krakowskie Prywatne Centrum Psychoterapii Uzależnień i Rehabilitacji	ul. Obrony Tyńca 22a 30-396 Kraków	531 936 963

Źródło: Opracowanie na podstawie danych Eksperta Wojewódzkiego ds. Informacji o Narkotykach i Narkomanii Województwa Małopolskiego.